Suomen Filatelistiseuran äänenkannattaja / 96. vuosikerta / 7 €

SUOMEN Postimerkkilehti

2 /2015

Zeppelin -merkin erikoisuudet ja harvinaisuudet!

Sopronin paikallisjulkaisu 1956

Ruotsalaisen postihistorioitsijan tuore näkökulma:

Mikä on väärenne?

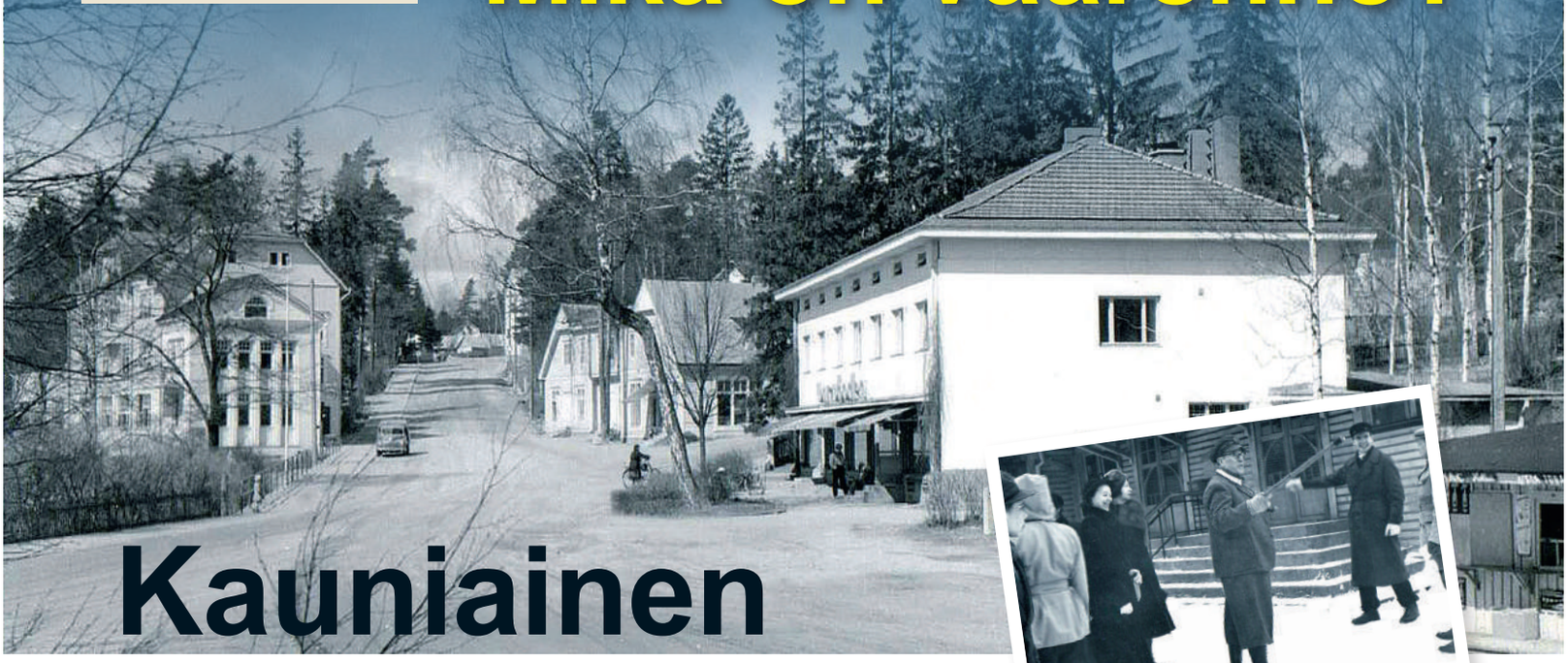

Kauniainen

postikortein nähtynä osa 2

Suomen Filatelistiseura ry

HALLITUS

Juvonen Tuomas 050 509 3562
Laajaniityntie 10 G 96, 01620 Vantaa
jutufi@gmail.com

Hassel Harri 0400 605 075
harri.hassel@capirec.com

Hurmerinta Pertti 050 589 8010
postia.pepelle@gmail.com

Kiiskinen Kari 040 868 1694
kari.kiiskinen@onninen.com

Mäkelä Eero 0400 602 887
sakarieero@gmail.com

Mikkola Anssi 050 593 1623
anssi.mikkola@kolumbus.fi

Silvonen Rauli 0400 276 121
rauli.silvonen@hotmail.com

TOIMIHENKILÖT

Sihteeri
Kiiskinen Kari 040 868 1694
kari.kiiskinen@onninen.com

Rahastonhoitaja
Somersalo, Tapani 050-564 3933
tapani.somersalo@kolumbus.fi
Lauttasaarentie 39 A 18, 00200 Helsinki

Kerhomestari
Hurmerinta, Pertti 050-589 8010
postia.pepelle@gmail.com

Meklari
Jansson, Petri 0400-552 671
petri.jansson@kolumbus.fi
Kuusamantie 21, 01390 Vantaa

VBO-asiamies
Sarén, Matti 040-556 3258
Neitsytsaarentie 7 B 148, 00960 Helsinki

Vaihtopäivien yhteyshenkilö
Hurmerinta, Pertti 050-589 8010
postia.pepelle@gmail.com

Sisällysluettelo 2/2015

Pääkirjoitus + P.S. *Seppo Evinsalo* **s. 3**

Puheenjohtajan palsta, *Tuomas Juvonen* **s. 4**

Zeppelin-merkin erikoisuudet, osa 2, *Jarmo Ratinen* **s. 6**

Myisinkö ylimääräiset merkkini? *Seppo Evinsalo* **s. 12**

Pikajakeluna jälkeen lähetyt kirjeet, *Harri Ala-Honkola* **s. 15**

Mikä on väärenne? *Yngve Rydberg* **s. 16**

Unkarin traagisten tapahtumien 50-vuotisbokin keskeinen aihe on mielenosoittajan kantama lippu, jonka keskeltä sosialismin tunnukset on leikattu pois.

Sopronin paikallisjulkaisu 1956, *Seppo Laaksonen* **s. 19**

Stamp Forum ja ilmoittautumiskaavake, *Tuomas Juvonen* **s. 20**

Kauniainen postikorttien kertomana, osa 2, *Janne Nikkanen* **s. 22**

Viidakon kirjeet, *Olli Saarinen* **s. 28**

Duudson merkistä huimia hintoja, *Seppo Evinsalo* **s. 29**

Postihistoriaa, *Seppo Laaksonen* **s. 30**

Ajankohtainen katsaus, *Seppo Laaksonen* **s. 33**

Kaikenmaailman postilaatikoista, *XXXV,* *Kaarlo Hirvikoski* **s. 35**

Kuvioleima nro 153, *Joensuu,* *Reinhard Weber* **s. 36**

Suomen Postimerkkilehden online-huutokaupan vinkit ja toimintaohjeet **s. 37**

Rivi-ilmoitukset **s. 38**

Filateelinen kalenteri **s. 39**

Tavara kiertämään

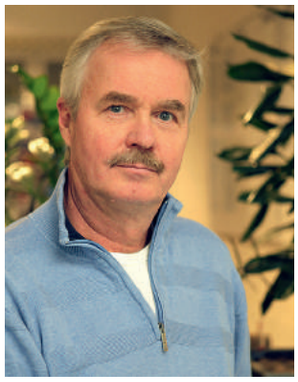

Kaikille meille kertyy vuosien saatossa ylimääräistä keräilytavaraa, jota on tullut aikoinaan hankittua, mutta jolle ei enää ole paikkaa omissa kokoelmissa. Mitä sille tekisi? Pannako myyntiin vai säästääkö tulevia tarpeita varten? Jos myyn niin missä?

Kerhomme myyntikanavia hyväksikäyttäen nämäkin ongelmat ratkeavat helposti ja näin vapautuu pääomia uusien kohteiden hankintaan. Itse ainakin olen jo kymmenen vuotta rahoittanut kaiken uushankinnan ylimääräistä keräilytavaraa realisoimalla. Näin toimien ei kalliskaan investointi tunnu pahalta, koska kyseessähän on tavallaan tavaran vaihtaminen toiseen.

Sivuilla 12-14 kerromme niistä mahdollisuuksista, joita kerhomme tarjoaa mahdollisille myyjille. Kannattaa käyttää hyväksi.

Suomen Filatelistiseura on yksi niistä seuroista, jotka järjestävät lokakuussa Kirjamessujen yhteydessä pidettävän **Stamp Forum** -postimerkkinäyttelyn. Ainoastaan yhden kehyksen kokoelmat voivat osallistua näyttelyyn, joten nyt on hyvä mahdollisuus tehdä uusia kokoelmia aineistosta, jolla aikaisemmin ei ole näyttelyissä esiintynyt. Näyttely sisältää kaikki viralliset näyttelyluokat, joita ovat perinteinen filatelia, postihistoria, ehiöt, lentoposti, aihefilatelia, maksimifilatelia, leimamerkit, kuvapostikortit, avoin filatelia, kirjallisuus ja nuorisofilatelia. Lisäksi näyttelyssä on ensipäivänkuorien eli FDC-luokka viimevuoden postimerkkimessujen näyttelyn tapaan.

Jos et ole aiemmin osallistunut näyttelyihin on nyt mainio tilaisuus rakentaa näyttelykokoelma. Suomen Filatelistiseura järjestää yhdessä Korson Filatelistien ja Postihistoriallisen yhdistyksen kanssa kerhohuoneistossamme Lönkka 32:ssa kokoelman rakentamisen työpajan maaliskuun 28 päivänä. Tarkemmat tiedot ja osallistumiskaavakkeen löydät lehden keskiaukeamalta sivuilta 20-21.

Nyt on se tilaisuus, jolloin vihdoin voit toteuttaa sen kauan uumoillun näyttelykokoelman rakentamisen. ■

Seppo Evinsalo

P.S. Alkuvuonna ilmestynyt Postihistoriallisen yhdistyksen kirjanen **Suomen postihistoria kolmessa vartissa** on mitä mainioin julkaisu. Kirjanen osoittaa että ei aina ole välttämätöntä julkaista tiiliskiven kokoista kaiken kattavaa teosta kertoakseen harrasteen ulkopuolisille oman alueensa kiinnostavista asioista. Tämä on myös kustannustehokasta ja suhteellisen nopeaa tiedottamista.

Artikkelit ovat enemmänkin postihistoriaan johdattelevia mukavasti luettavia tarinoita, kuin rautaisia tiedeartikkeleita. Artikkeleilla ei yritetä kattaa kaikkia Suomen monipuolisen postihistorian alueita, vaan keskitytään merkkipaaluihin. Artikkelit on koottu 60-sivuiseksi kirjaseksi, jonka runsas kuvitus pohjautuu kirjoittajien kokoelmien kohteisiin.

Kirjasen voi tilata lähettämällä 5 euron setelin (sisältää postituskulut) tilaajan yhteystietojen kanssa osoitteseen:

Postihistoriallinen yhdistys ry,
c/o Hannula,
Norokuja 5 L,
02770 Espoo.

Suomen Postimerkkilehti

Suomen Filatelistiseura ry:n äänenkannattaja

ISSN 0355-7731

96. vuosikerta

Päätoimittaja - Redaktör - Editor
Seppo Evinsalo
0500 508 979
seppo.evinsalo@gmail.com

Postiosoite - Mail address
SP-lehti c/o Evinsalo
Lallukankuja 3 B 41
00920 Helsinki

Toimituskunta
Tuomas Juvonen, Kimmo Kanerva,
Seppo Laaksonen, Kaj Salo, Seppo Salonen

Tilaushinnat - Prenumeration - Subscription
Suomi ja Pohjoismaat - Finland and Norden 42 €
Eurooppa (lento) - Europa (by air mail) 48 €
Muut maat (lento) - Other countries (by air mail) 60 €

Aineiston jättöpäivä vähintään 2 - 3 viikkoa ennen ilmestymistä. Muussa tapauksessa (esim. ilmoitusten osalta) on järjestelyistä erikseen sovittava.

Ilmoitushinnat
1/1 sivu 240 € , 1/2 sivua 150 €, 1/4 sivua 110 €

Tilaukset, ilmoitusmaksut, osoitteen muutokset
Tapani Somersalo, 050 564 3933
tapani.somersalo@kolumbus.fi
Suomen Filatelistiseuran Kustannus Oy
Nordea 102 030-134 575
suomenpostimerkkilehti@hotmail.com

Kustantaja - Publisher
Suomen Filatelistiseuran Kustannus Oy
Tapani Somersalo, 050 564 3933
tapani.somersalo@kolumbus.fi

Tilaajien osoitteita voidaan käyttää suoramarkkinointiin. Halutessasi voit kieltää osoitteesi käytön ilmoittamalla siitä lehden toimitukseen.

Painopaikka - Tryckeri
K-Print
Tallin, Eesti

Puheenjohtajan palsta

Kokoelmia tekemään

Alkuvuoden suuri show, sähköisen jäsentietokannan käyttöönotto on edistynyt isoilla askelilla. Pienen alkukankeuden ja muutamien kaksoislaskutusten jälkeen olemme siinä tilanteessa, että lähes kaikki jäsenet ovat maksaneet jäsenmaksunsa uuden järjestelmän kautta läheteneillä laskuilla. Seuraavana vuorossa on jäsenten yhteystietojen saattaminen ajan tasalle, jotta voimme tulevaisuudessa lähettää tietoa mm. sähköpostilla.

Stamp Forum 2015 postimerkkimessujen järjestelyt ovat täydessä vauhdissa. Näyttelyn säännöt ja budjetti on hiottu kuntoon ja odottavat nyt Filatelistiliiton lopullista hyväksyntää. Kun Stamp Forum:ia vertaa muihin meidän aikaisemmin meidän järjestämiin postimerkkimessuihin on erikoisuutena nyt se, että näiden messujen taloudellisen vastuun kantaa Filatelistiliitto. Konkreettisesti tämä näkyy mm. siinä, että kehysmaksut maksetaan liiton tilille. Suurena yhteistyökumppanina messuilla on myös kauppiasliitto. Messujen järjestämisessä meidän osuudeksi jää talkooväen hankkiminen kehysten pystytykseen/purkamiseen sekä esitettävät kokoelmat.

Syksyn messuilla on mukana myös Pitkänmatkan luokka, joka oli ensimmäisen kerran esillä muutama vuosi sitten. Pitkänmatkan luokka ei ole virallinen kilpailuluokka vaan se perustuu järjestäjien omiin kirjallisiin sääntöihin. Edelliskerrasta poiketen, kyseessä ei ole yksittäisten keräilijöiden vaan kerhojen kilpailu. Luokan säännöt löytyvät Filatelistiliiton kotisivuilta kohdasta postimerkkimessut. Käykääpä katsomassa sääntöjä ja katselkaa samalla omia laatikoitanne ja kansioitanne, mitä kohteita voisi seuramme kokoelmassa käyttää.

Uusia kokoelmia syntyy harvalta keräilijältä tuosta vaan. Kaikilta meiltä löytyy erinäinen määrä mielenkiintoista materiaalia, josta pystyy rakentamaan kokoelman. On hyvä muistaa, että syksyn näyttely on hyvin lähellä perinteistä kerhonäyttelyä. Näyttelyyn ei tarvitse tulla kovat kaulassa frakki päällä. Näyttelyssä on mukana tuomarit ja kokoelmat arvostellaan pisteillä. Tätä on turha pelätä tai ajatella, että minun kokoelmani ”on niin huono, etten sitä kehtaa tuoda esille, koska saan siitä kuitenkin huonot pisteet”.

Oman kokemukseni perusteella itselleni on tärkeintä se fiilis, kun ensikertaa näkee oman kokoelmansa kehyksissä ja pääsee näkemään kunnolla, mitä on saanut aikaiseksi. Tuomariston asiallista ja rakentavaa palautetta kannattaa kuunnella huolella. Kannattaa myös kysyä tuomarin vinkit ja vihjeet. Lisäksi kannattaa varautua siihen, että varsinkin näyttelyyn osallistumattomien keräilijäkollegoiden palaute tulee heti tuoreeltaan tai sitten kulmantakaa. Jonninjoutavasta jupinasta ei kannata mieltään pahoittaa, antaa pikkulintujen sirkuttaa…

Tämän kuun lopulla on Lönkalla ensimmäinen kokoelmien rakennuspaja, johon on jo nyt ilmoittautunut melkoisen hyvä määrä innokkaita. Rakennuspajaan osallistumisessa ei ole kynnystä ollenkaan, mukaan saa tulla, vaikka ei olisi hajuakaan mistä aiheesta tai minkälaisen kokoelman tekisi. Rakennuspaja ei velvoita osallistumaan syksyn näyttelyyn, eikä syksyn näyttelyyn osallistuminen velvoita osallistumaan rakennuspajaan. Rakennuspajassa on vielä paikkoja vapaana, tervetuloa Lönkalle! ■

Tuomas Juvonen

Suomen Filatelistiseura ry

Ohjelma keväällä 2015

Kokoukset ja huutokaupat alkavat maanantaisin klo 18.00.
Vaihtopäivät sunnuntaisin klo 10.00.
Osoite: Lönnrotinkatu 32 B, 00180 Helsinki

ma 16.3. Huutokauppa

ma 23.3. SF:n vuosikokous. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Vuosikokouksen päätyttyä kokous 1670 ja huutokauppa.

la 28.3. Kokoelman rakentamis-seminaari

ma 30.3. Huutokauppa

ma 13.4. Kokous 1671 ja huutokauppa

ma 20.4. Huutokauppa

ma 27.4. Kokous 1672 ja huutokauppa

su 3.5. Vaihtopäivät Lönkka 32:ssa

ma 4.5. Huutokauppa

ma 11.5. Kokous 1673 ja huutokauppa

ma 18.5. Huutokauppa

ma 25.5. Kokous 1674 ja huutokauppa

Kerhohuutokaupan ostot voit maksaa myös suoraan pankkiin.

Maksun saaja: SF:n Kustannus Oy
Tilinumero: FI 23 1347 3000 4063 67
Viitenumero: 1818

Kansainvälinen suurhuutokauppamme järjestetään 27. - 28. maaliskuuta.

Muita huippukohteitamme:

Monipuolinen ja laadukas valikoima ensimmäisiä ja vanhimpia julkaisuja ja postilähetyksiä Tanskasta, Islannista, Norjasta, Ruotsista, Englannista, Italian pikkuvaltioista jne.

Merkitäviä ja laajoja kokoelmia ja merkkieriä lukuisista eri maista

Useita suuria ja kiinnostavia kuolinpesäeriä

www.postiljonen.com
vieraile kotisivuillamme saadaksesi luettelomme, tiedot näytöistä ja tarjousten tekemisestä tai ota yhteys sähköpostitse: stampauctions@postiljonen.se

AuctionHouse international

Postiljonen

We value your collection

Postiljonen AB • Box 537 • SE-201 25 Malmö • Sweden • Tel. +46 (0)40 25 88 50 • Fax. +46 (0)40 25 88 59
www.postiljonen.com • stampauctions@postiljonen.se

Zeppelin – Suomen tunnetuin postimerkki **osa 2**

Zeppelin-merkkien erikoisuudet

Zeppelin-merkkien virhepainama "1830" on kaikkien filateliaa harrastavien tuntema himoittu harvinaisuus. Erikoisia ja harvinaisia zeppelin-aiheita on kuitenkin myös muita. Niistä kerromme juttusarjan tässä osassa.

Teksti ja kohteet Jarmo Ratinen

Osa Zeppelin-merkkimme erikoisuuksista syntyi luonnollisesti heti painovaiheessa. Koska sairaustapauksen vuoksi galvaanista painomenetelmää ei pystytty käyttämään, päätettiin lisäpainama latoa kiireesti käsin jo useaan kertaan käytetyillä ja kuluneilla Setelipainon kirjasimilla. Näin kaikkiin 500 arkkiin tuli samat poikkeamat. Kuvakevirheinä pidettiin monen vuoden ajan Suomen Postimerkkien Käsikirjassakin mainittuja 1830 virhepainamaa ja ns. lyhyttä P:tä. Oman Zeppelin- kokoelmani laajentuessa ihmettelin havaintojani muistakin poikkeamista. Onneksi otin niitä aikojen kuluessa talteen. Kun sitten valmistelimme 2010 Zeppelin-näyttelyä Postimuseoon, pyysin **Hannu Kauppia** filateeliseksi asiantuntijaksi. Hänen osaamisella ja arvovallallaan saatiinkin sitten Zeppelin-keräilyyn uutta kiinnostavuutta. Samoihin aikoihin englantilainen Zeppelin-kokoelmastaan Suomessakin palkittu **Anthony Sheehan** julkaisi omia havaintojaan ns. litistyneen P:n kuvakevirheestä.

Osa erikoisuuksista olikin sitten filatelistien tekemiä. Luonnollisesti tälle ainoalle lennolle ei ehtinyt kertyä varsinaista tarvepostia. Filatelistit näkivät tilaisuuden tulleen ja käyttivät mielikuvitusta kuorien ja korttien frankeerauksissa. Postikin pani oman lusikkansa Zeppelin-soppaan ja mitätöi osan postilähetyksistä ohjeiden vastaisesti. Kuoria ja kortteja lähti Viikin pellolta yhteensä 8 469 kappaletta ja niistäkin osa oli postitettu muilla kuin Zeppelin-merkillä. Postitteiden kokonaismäärä oli yllättävän pieni. Seuraavana kesänä vastaavalla Islannin lennolla postitteita oli lähes 12 000. Zeppelin huuma oli kuitenkin Suomessa huipussaan. Kun merkkien arvo tosiaan ennustetusti moninkertaistui, niin väärentäjätkin innostuivat ympäri Eurooppaa ja Yhdysvalloissakin. Jälkeenpäinkin siis erikoisuuksia syntyi. Leimaväärennöksiä tehtailtiin ja jopa virhepainamakuoria taitavasti manipuloitiin.

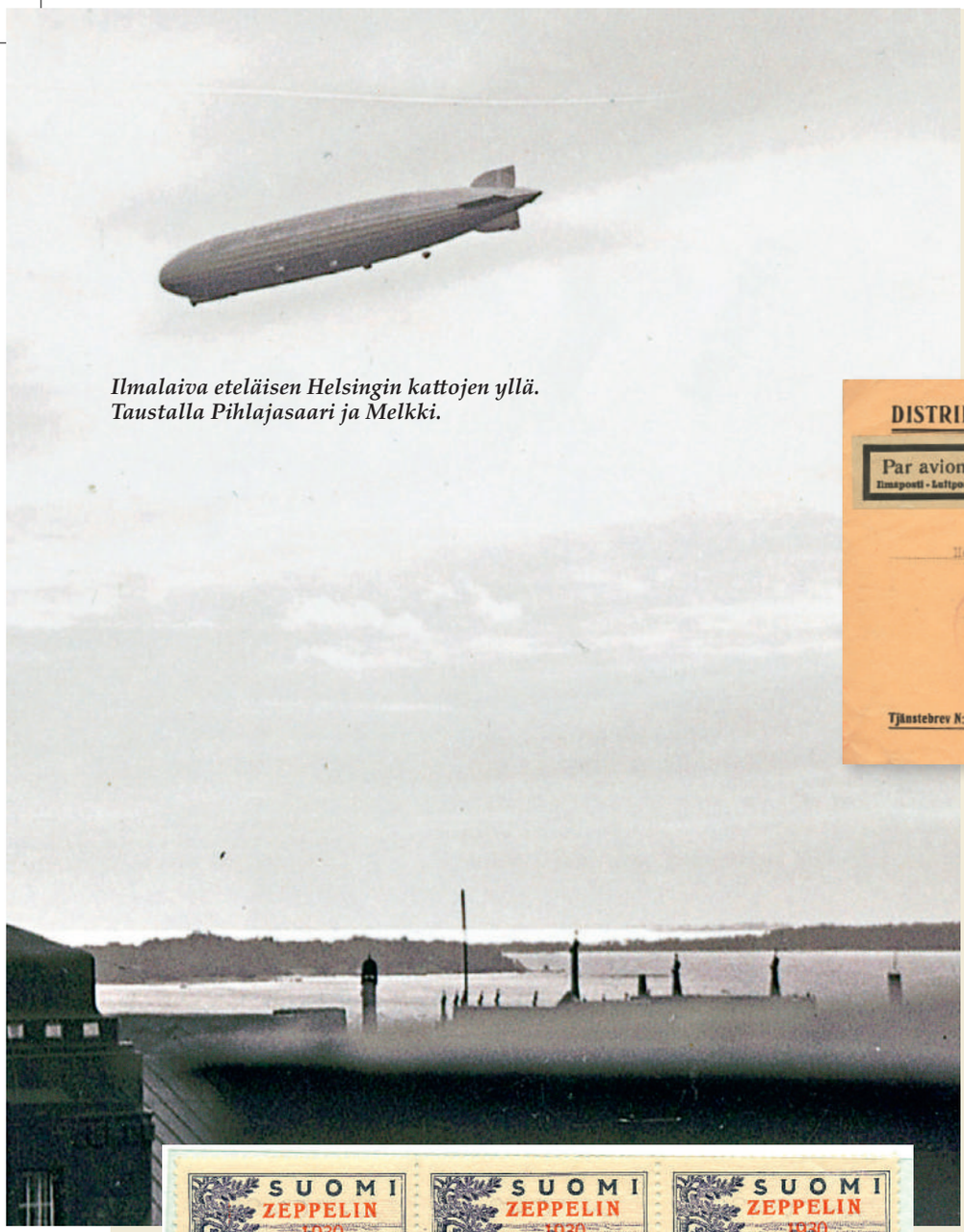

Ilmalaiva eteläisen Helsingin kattojen yllä. Taustalla Pihlajasaari ja Melkki.

Virhepainama ”1830”

Kuoren etusivu Ruotsiin kahdella Zeppelin-merkillä, joista toinen virhepainama ”1830”. Jatkolennon lisämaksuna Punaisen Ristin 2 markan merkki.

Virhepainaman synnystä on esitetty lukuisia spekulaatioita. Postin oman tutkimuksen mukaan se syntyi kuitenkin inhimillisen erehdyksen seurauksena. Ladontavaiheessa 8-numeron kirjasin oli vahingossa joutunut 9-numeroisten lokeroon. Latoja Söderling oli numeroita poimiessaan ottanut tuon kyseisen väärän numeron ladelmaansa kootessaan ja niin merkin 86 kohdalle syntyi tuo Suomen postihistorian tunnetuin virhe.

Kun virhe oli postimerkkien myynnin alettua havaittu poistettiin myyntipisteistä osa virheellisistä merkeistä, yhteensä 176 kappaletta kaikista 500 virhepainamasta. Helsingfors Frimärkssamlare Förening (HFF) esitti kulkulaitosministeriölle, että poisotetut virhepainamat pitäisi luovuttaa Postimuseolle ja käyttää vaihtomerkkeinä museon kokoelmien kartuttamiseen. Näin myös toimittiin ja merkeillä hankittiin Postimuseon kokoelmiin filateelisia arvokohteita. Vuonna 1944 vaihdettiin 40 merkkiä Rosenlewin arkkikokoelman hankkimiseksi ja vuonna 1948 vaihdettiin 20 merkkiä hankittaessa uusinta- ja jälkipainamakokoelma vuosien 1856-1866 merkeistä.

Postimuseon kokoelmissa on vielä jäljellä 133 virhepainamamerkkiä, joista 13 on kokoarkeissa. ■

Zeppelin-merkkien yhdeksän ryhmä arkin alareunasta. Keskellä virhepainama ”1830”. Arkissa merkki on paikalla 86.

Leimausohje Zeppelin-merkkeille oli, että leima ei saanut peittää arvokasta lisäpainamaa. Varsinainen postileima lyötiin huolellisesti siten, että Helsinki oli luettavissa itse merkiltä ja päiväys 24.IX.30-14 näkyi kortissa tai kuorella merkin alapuolella. Poikkeuksia tietysti oli, sillä merkkiparit leimattiin useimmiten vain yhdellä leimalla. Tästä johtuen ns. loistoleimasia (nappiloistoja) syntyi vähän ja niiden hinnat huutokaupoissa ovat olleet huomattavan korkeat.

Harvinaiset leimat

Kuori kahdella Zeppelin-merkillä Saksaan. Kuori on ensin postitettu Punaisen Ristin 2 markan merkillä Kuusankoskelta Helsinkiin 20.9. jonka jälkeen sille on lisätty Zeppelin-merkit ja postitettu ilmalaivan mukana edelleen Hampuriin

Ennen ilmalaivan saapumispäivää 24. syyskuuta lyötyjä leimauksia on löytynyt muutamia. Ne ovat pääasiassa muualla kuin Helsingissä mitätöityjä. Merkit tulivat myyntiin Helsingissä perjantaina 19. syyskuuta. Osa ostajista matkusti kotipaikkakunnalleen, valmisti sielä kirjeen ja postitti sen edellen Helsinkiin pantavaksi ilmalaivan mukana eteenpäin.

Varhaisin aito leimauspäivä on 19. syyskuuta Seinäjoella. Varhaisimmat postilähetykset on leimattu 20. syyskuuta. Nämä postilähetykset ovat myös varmasti lentäneet Zeppelinillä, sillä niiltä löytyvät joko Friedrichshafenin tai Berliinin tuloleimat. ■

Zeppelin-merkeistä tunnetaan vähäisessä määrin myös jälkileimattuja merkkejä. Tässä Mälkiäinen -postipysäkkileimalla mitätöity ja Tyrvännössä 9.5.1936 mitätöity pystypari.

Lehdet reagoivat nopeasti virhepainamaan

Päivälehdet raportoivat virhepainamasta heti tuoreeltaan. Uusi Suomi kirjoitti jo syyskuussa ennen ilmalaivan saapumista seuraavasti:

”Perjantaiaamuna alettiin täällä myydä lisäpainamalla *Zeppelin 1930* varustettuja 10 markan postimerkkejä, jotka ovat tarkoitetut käytettäviksi postin lähetykseen ensi keskiviikkona *Graf Zeppelinillä*...

...Kuten arvata saattoi oli näiden merkkien kysyntä vilkasta jo aamusta pitäen niiden myyntipaikoissa: asemalla sekä pääpostikonttorin ns. tukkumyyntiluukulla ja vähittäismyyntiluukulla. Ostohalu kasvoi puoleenpäivään mennessä suorastaan kiihkoksi, sillä oli ehtinyt levitä tieto, että kussakin arkissa on yhdessä merkissä vuosiluvun 1930 asemasta vuosiluku 1830...

... Muutamassa harvassa tunnissa ostettiin kaikki myytäväksi jätettyjen arkkien virhepainantamerkit ja jäljelle jäi vain oikein painettuja. Merkkien myyjät antoivat nimittäin pyytäjille näitä *1830* -merkkejä niin pitkälle kuin niitä riitti. Mainittakoon tässä yhteydessä vielä, että eräät korkeat virkamiehet kuuluvat saaneen *tilauksesta* luukun sisäpuolelta pelkkiä virhepainamia, joita myöskin postin henkilökunnan kerrotaan yleensä halukkaasti itselleen erotelleen.

Helsingin postihoitaja on meille ilmoittanut, että myyjien tiedossa oli, ettei arkeista saanut valitsemalla merkkejä myydä, mutta niin niitä kuitenkin myytiin. Seurauksena tästä oli, että perjantaina iltapäivällä ja eilen oli myytävänä vain sellaisia *kokoarkkeja*, joista virhepainamamerkki oli erotettu pois, lukuunottamatta pientä erää jostain tuntemattomasta syystä aivan ehjinä säilyneitä arkkeja, jotka myytiin eilen aamulla...

... Maaseudulta on postilaitokselle jo saapunut koko joukko ilmalaivalla kuljetettavaksi tarkoitettua postia. Siitä on suuri osa osoitettu takaisin lähtöpaikkaansa. Lähettäjät ovat varmemmaksi

Kirje kahdella Zeppelin-merkillä ja M-30 2 markan sinisellä Ruotsiin. Ensimmäisessä merkissä kuvakevirhe 99 eli ns. litistynyt P, josta osasuurennos.

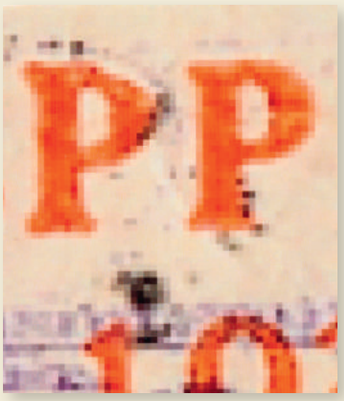

Zeppelin-merkkien kuvakevirheet

M-30 merkeistä hienon käsikirjan toimittanut filatelisti **Hannu Kauppi** on tutkinut vuonna 2010 kaikki Postimuseossa olevat 13 kokonaista Zeppelin-arkkia ja löytänyt tunnettujen virheiden lisäksi kymmenen uutta tunnusta, joiden paikka toistuu kaikissa tutkituissa arkeissa.

Merkin paikka arkissa ja kuvaus virheestä seuraavassa:

Merkki 16: L-kirjaimen pystyosan vasemmalla laidalla alhaalla lovi.

Merkki 19: Ensimmäisen E-kirjaimen alavaakaviivan oikea pää pyöristynyt ja paksuuntunut.

Merkki 21: Vuosiluvussa ykkösen alapään vasen nurkka pyöristynyt.

Merkki 37: Toisen P-kirjaimen vasen alanurkka murtunut.

Merkki 46: Ensimmäisessä E-kirjaimessa alimman ja keskimmäisen vaakaosan välissä oikealla lovi.

Merkki 60: Toisen E-kirjaimen alavaakaosa poikki.

Merkki 73: Vuosiluvussa 3:n alakaarteeen alalaidassa lovi.

Merkki 81: Toisen P-kirjaimen pystyosan yläpäässä väripiikki yläviistoon vasemmalle.

Merkki 86: Vuosiluku ”1830”

Merkki 98: Ensimmäisen P-kirjaimen pystyosan yläpäässä vasemmalla väripiikki ylös.

Merkki 99: Ensimmäisen P-kirjaimen kaarteen yläosa ohentunut huomattavasti.

Merkki 100: Vuosiluvun nollan vasen alakaarre ohentunut ulkoreunastaan.

Zeppelin-numerokuusilo, jossa oikeanpuoleisen rivin ylimmässä merkissä kuvakevirhe 60 eli toisen E:n alasakara on poikki. Osasuurennos E-kirjaimesta.

Harvinainen kirje kahdella Zeppelin-merkillä Suomeen. Kulkenut ilmalaivalla. Hampurin tuloleima 27.9. Postitettu takaisin Suomeen maapostina. Harjun tuloleima 1.10.

Erikoiset postilähetykset

Ulkomaille osoitettujen kirjeiden ja korttien lisäksi postiin toimitettiin myös runsaasti lähetyksiä, jotka oli osoitettu lähettäjälle takaisin Suomeen. Kansainväliset postisopimukset kuitenkin kielsivät Suomesta Suomeen Zeppelinillä kulkevat lähetykset eikä niitä otettu mukaan lennolle.

Tätä määräystä kuitenkin kierrettiin lähettämällä kirje tai kortti esimerkiksi Berliinin Poste Restanteen tai johonkin hotelliin keksitylle vastaanottajalle. Kun lähetykseen kirjoitettiin ”pyydetään palauttamaan, jos vastaanottajaa ei tavoiteta”, yllättävän suuri osa ilmalaivalla lentäneestä postista palasi ajan mittaan takaisin Suomeen. ■

Erikoinen frankkeeraus: Kirje kahdella Zeppelin-merkillä Saksan Esseniin. Lentolisämaksuna käytetty Punaisen Ristin 1 markan oranssia ja M-17 hammastamatonta 60 pennin paria. Vuoden 1921 saarismallin hammastamattomia merkkejä on painettu 400 kappaletta. Lisämerkkeinä on jossain lähetyksissä käytetty myös vuoden 1930 saarismallin valkoisen paperin markan merkkejä.

vakuudeksi varustaneet kirjeet jo täällä merkinnällä, että ne on palautettava Suomeen. Kun tällainen postinkuljetus on ristiriidassa kansainvälisen postisopimuksen kanssa, ei näitä Suomeen osoitettuja lähetyksiä liitetä Zeppelin-postiin, vaan ne jäävät tänne.

Merkit leimataan Helsingin postipäiväysleimalla ja kirjeet ja kortit suljetaan sinetöityyn postipussiin, jonka vastaanottaa ja avaa Friedrichshafenin postitoimisto Saksassa. Ilmalaiva toimii vain postinkuljettana. Postilähetysten osoitepuolelle lyödään Helsingissä sitäpaitsi tätä varten valmistettu erikoinen pyöreä postileima, jossa ylhäällä on sana Suomi, keskellä Zeppelin -kuva, sen alla 19 $^{24}/_{9}$30 ja alinna sana Finland.

Ilmalaivaan aiottu posti tyhjennetään Helsingin kirjelaatikoista ensi keskiviikkona klo 11 tyhjennysvuorolla. Siinä tapauksessa, että ilmalaivan maihinlasku tapahtuu, voidaan rautatieasemalla olevaan ilmapostilaatikkoon, *Zeppeliiniin*, aiottuja kirjeitä jättää vielä klo $^{1}/_{2}$ 14. Klo 14 lähtee postiauto viemään ilmalaivan postin *Viikinkentälle* ja odottamaan sillä saapuvaa postia.

Graf Zeppelin Viikin peltoaukeaman yllä. Laskeutuminen ei tuulen takia onnistunut ja postisäkit nostettiin köyden avulla ilmalaivaan.

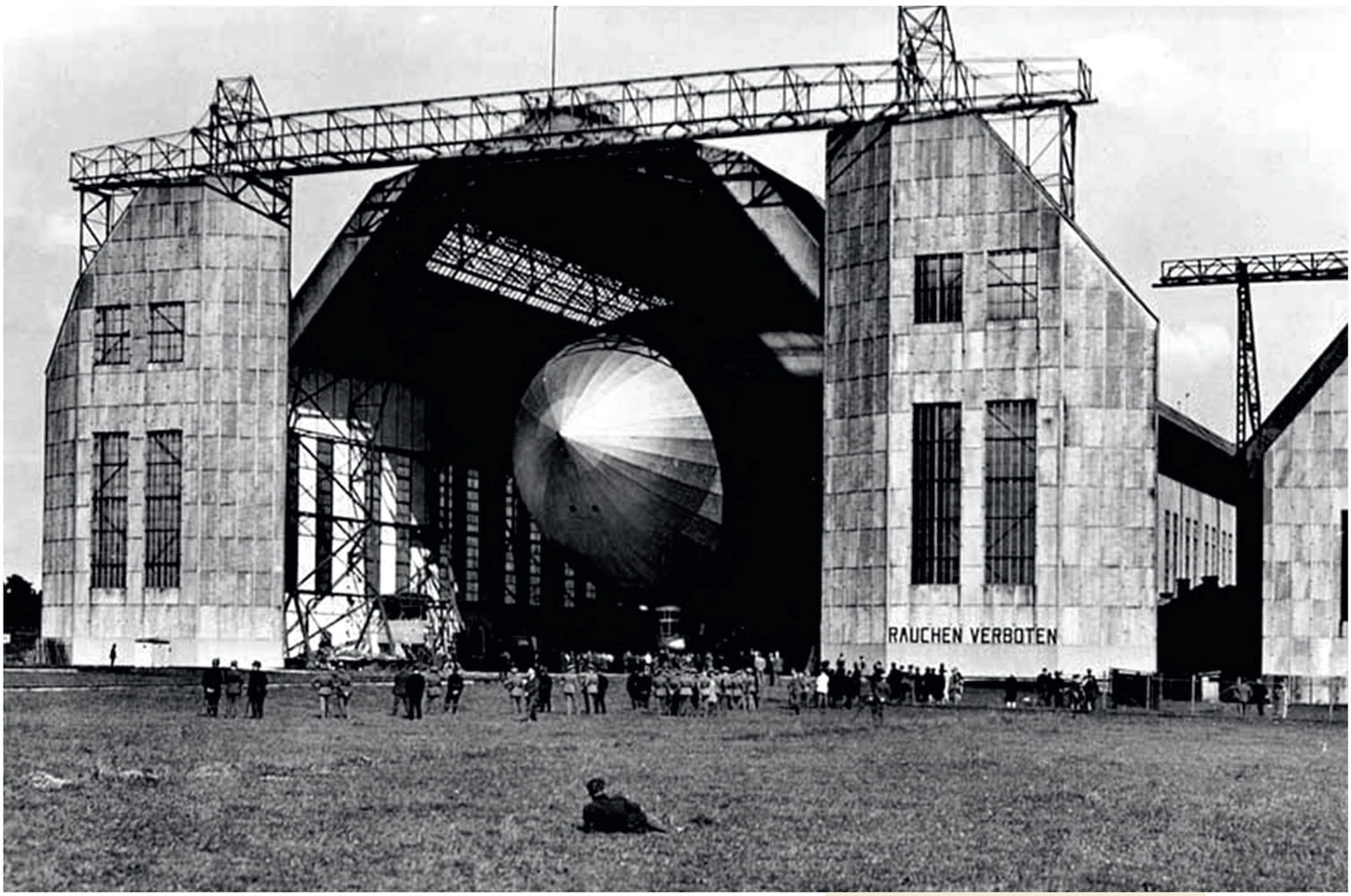

Friedrichshafenin Zeppelin-hangaari.
Kuva: Archiv Der Luftschiffbau Zeppelin GmbH.

... Monet ihmiset ovat päivitelleet sitä touhua ja kiihkoa, mikä pääkaupungissamme perjantaina ja eilen vallitsi tämän virheellisen merkin takia. Antamatta asialle sen suurempaa arvoa kuin minkä se ansaitsee, esitämme tässä eräitä numeroita, jotka jonkin verran tuota kiihkoa selittävät...

... Merkeissä on eräs, jollaisia on kaikkiaan vain 500 kpl. Tällaisen arvo nousee tietysti suuresti. Eräs postimerkkikauppias sanoi sen arvon tällä hetkellä liioittelematta olevan 200 mk, siis 20-kertainen hinta jo postikonttorin eteisessä. Eräs toinen suurkeräilijä vakuutti, että sen arvo tällä hetkellä on 2 500 mk, siis 250-kertainen! Ja varmasti on niitäkin, jotka kuvittelevat aivan satumaisia hintoja. Ihmekö siis, jos kohu on kova ja suuttumus suuri, kun postineidit ostajille vaatimattomasti selittivät, että juuri ne merkit on jo otettu pois kaikista arkeista.

Kuka ne sitten on saanut? Postimerkkiharrastajain piirissä elää vakaumus, että postiherrat ja postimerkkikaupustelijat. Viimeksimainitut taasen sanovat, että ne ovat joutuneet pääasiallisesti ensiksimainittujen ja postimerkkejä kokonaan ymmärtämättömien maallikkojen haltuun. Emme voi ratkaista kummat ovat oikeassa, ehkä osittain molemmat.”

Näin siis kuvaili Uusi Suomi tuoreeltaan Zeppelin-merkin aiheuttamaa kohua ja innostusta. ■

Sarjan viimeisessä osassa käsittelemme ilmalaivalla ilman Zeppelin-merkkiä postitettuja lähetyksiä.

Zeppelin lisäpainamasta tuli heti ilmestymisen jälkeen suosittu kohde väärentäjille. Yllä punertavalle Saimaa merkille tehty väärennös punaisella lisäpainamalla. Alla oikealle vaalealle Saimaa merkille tehty lisäpainamväärenne mustalla tekstillä. Väärennökset tehtiin usein epämääräisesti leimatuille merkeille.

Uusi tai vanha. Arvokas tai halpa. Kaikille merkeille on kysyntää, mutta oikean myyntikanavan löytäminen on tärkeintä.

Myisinkö ylimääräiset merkkini?

Meille kaikille on vuosien saatossa kertynyt merkkejä, kuoria ja kortteja, joita emme enää omissa kokoelmissamme tarvitse? Säilyttääkö ne tulevia vuosia varten vai laittaako myyntiin? Myyntikanavia on runsaasti ja tässä jutussa kerromme kerhon tarjoamista vaihtoehdoista. Mitä missäkin kannattaa myydä ja miten eri tahojen kanssa toimia.

Teksti ja kuvat Seppo Evinsalo

Massamerkki, ensipäivänkuori, loistoleimainen ovaali. Erihintaisia kohteita, mutta kaikelle on myyntikanavat ja kaikesta pääsee eroon jos hintapyyntö on oikea.

Massamerkit, ovat ne sitten ulkolaisia tai kotimaisia kannattaa myydä isommissa erissä. Paljoa ei niistä kannata pyytää eikä kannata pettyä jos saatu hinta on vain muutamia euroja. Sama pätee uudempiin ensipäivän kuoriin. Nipuissa niistä voi saada muutamia euroja, mutta erikseen myytäväksi ei kannata laittaa kuin ennen vuotta 1950 julkaistut.

Loistoleimaisille uusillekin merkeille on kysyntää, mutta niistäkin saa paremman hinnan, jos myyntikanava on oikea.

Klassisen Suomen kysyntä on hiipunut, mutta niissäkin loistoleimaisten merkkien hinnat ovat nousseet koko ajan. Samoin on ennen vuotta 1960 julkaistujen loistoleimaisten juhlamerkkien. Normaalileimaista juhlamerkkiä on vaikea myydä yksittäin, mutta loistoleimaselle voi luvata kymmenkertaista hintaa luettelohintoihin nähden. Harvinaisimmille jopa yli viisikymmenkertaista.

Postilähetysten hinnat ovat aika vakiot ja etenkin postikorttien kysyntä on pysynyt jo vuosia korkealla tasolla. Molempien kohdalla kysymys on tietenkin vanhemmasta tavarasta. Uudet on nekin merkkien lailla myytävä erissä.

Erikoisuudet kuten laskokset, reitteet, tarttumat, hammastuspoikkeamat, vesileimat, laiva- tai rautatiemerkit ovat aina kysyttyä tavaraa huutokaupoissa. Hyvä esimerkki erikoisuuksista on edellisessä numerossa selostamamme vuoden 2014 Duudson-pienoisarkin ”virheelliset” kappaleet.

Kysyimme kerhomme myyntikanavista vastaavilta henkilöiltä heidän neuvojaan ja ohjeitaan omista ylimääräisistä merkeistä eroon haluavalle myyjälle.

Kaikelle löytyy ostajansa, mutta hinta on osattava laittaa oikein ja myyntikanava harkittava tarkkaan.

Suomen Filatelistiseuran meklari Petri Jansson nuijii joka maanantai arviolta 300 – 400 kohdetta kerhon viikkohuutokaupassa.

Miten tulee toimia, jos haluaa myydä kerhon viikottaisessa maanantai huutokaupassa?

Kerholta voi noutaa myyntilistoja, joihin merkitään kohteen tunnus, lyhyt kuvaus siitä ja pohjahinta, joka on alimmillaan neljä euroa. Samoin myyntilistaan voi merkitä voiko kohteita niputtaa, jos yksittäin tarjottuna ei kauppoja synny. Kerholta saa myös alustoja, joille yksittäiset kohteet voi kiinnittää. Suuremmat kohteet ja erät voivat olla vaikka pahvilaatikoissa tai kansioissa.

Mitä kannatta myydä?

Hyvä tavara menee kaupaksi aina, huonompikin jos hinta on alhainen. Roskaa ei osta kukaan. Epävarma myyjä voi tiedustella meklarilta neuvoa kannattaako kohde myydä maanantai-huutokaupassa, vai olisiko sille oikeampi kanava SP-lehden kuusi kertaa vuodessa pidettävä Online-huutokauppa.

Mitä tämä jättäjälle maksaa?

Kerho ottaa kohteen jättäjiltä 17 % myyntipalkkion lopullisesta hinnasta. Myös kohteen ostajat maksavat kerholle ostoksestaan 10 %.

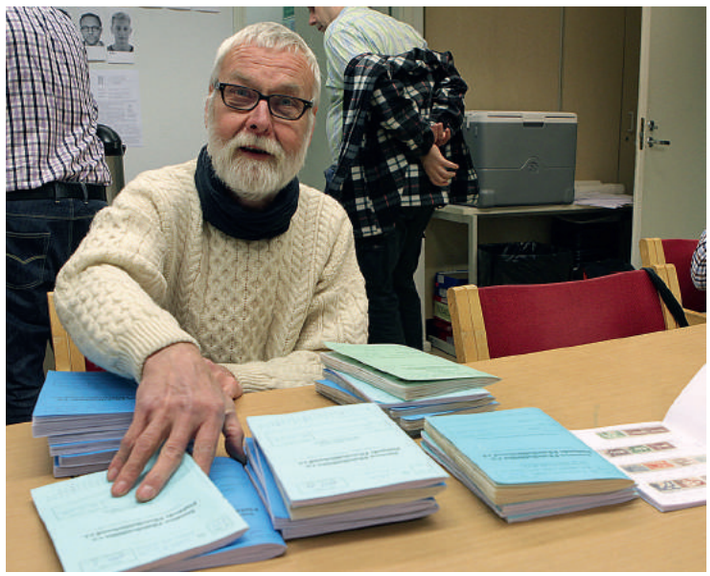

Sarenin Matti on kerhon VBO -asiamies. Keskusasiamies Reijo Tiusasen kautta voi tilata tyhjiä vihkoja 1,20 euron hintaan, jos mielii laittaa merkkejään myyntiin VBO:n kautta. Matti myös tuo kerhon kokouksiin meille kierrossa tulleet vihot. Yleensä noin 22 vihkoa kerrallaan.

Miten tulee toimia, jos haluan laittaa merkkini myyntiin VBO: n kautta?

Merkit ja kokokohteet tulee kiinnittää VBO:n (*Vaihto-Bytes-Organisaatio*) viralliseen myyntivihkoon. Sivuja vihkossa on 19, joten yksittäisiä merkkejä siihen mahtuu 285 kpl. Merkit kiinnitetään liimakkeilla tai postituoreet kirkkailla suojataskuilla. Merkille on tehtävä selkeä hintamerkintä ja mielellään luettelonumero. Kokokohteita voi laittaa myös ruuduttamattomille sivuille.

Mitä kannattaa laittaa myyntiin?

Uudet merkit koko maailmasta ja aihemerkit ovat aina kysyttyjä, vanhatkin jos hinta on kohtuullinen. Suomesta kohtuuhintaiseksi hinnoiteltu loistoleimainen ostetaan varmasti. Massamerkkejä ei vihkoihin kannata laittaa. Suomen merkeistä kysyntää on loistoleimaisten ohella ennen vuotta 1960 ja 2000-luvuilla julkaistuille.

Kauanko vihkot kiertävät ja mitä tämä maksaa vihon tekijälle?

VBO:n toiminnassa on tällä hetkellä 34 kerhoa ja vihkot kiertävät kymmenessä niistä ennen tilitystä. Kiertoaika on vuodesta puoleentoista ja kierron jälkeen keskusasiamies tilittää myynnin ja palauttaa vihot. VBO perii käsittelymaksun 1 euro/vihko ja 20 % myynnistä, josta vihkot toimittanut kerho saa 9 %. Lisäksi veloitetaan vakuutusmaksuna 0,4 % toimitettujen vihkojen bruttoarvosta. Kaikki vihkot ovat vakuutettuina koko kierron ajan.

Oikein täytetty valintavihkon sivu vielä myymättömine merkkeineen. Alla tilitykseen tulevan vihkon sivu, jossa tarjotut merkit ovat yhtä lukuunottamatta myyty.

Lisätietoja ja vihkojen tilaukset:
Reijo Tiusanen
VBO-keskusasiamies
Kelotie 46
50120 Mikkeli
040 513 4456
reijo.tiusanen@gmail.com

Myisinkö ylimääräiset merkkini?

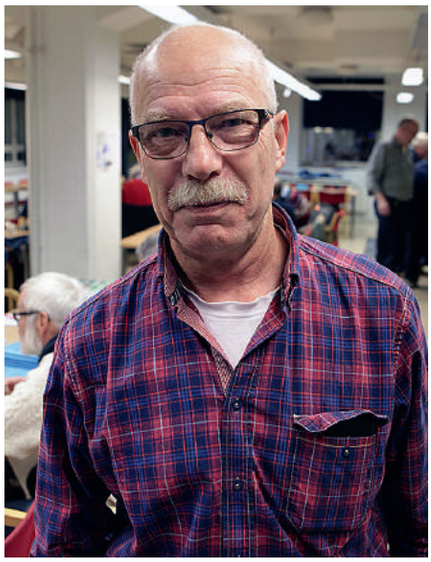

Suomen Filatelistiseuran rahastonhoitaja Tapani Somersalo huolehtii myös SP-lehden Online-huutokaupasta.

Miten tulee toimia, jos haluaa myydä SP-lehden Online-huutokaupassa?

Kerholta saa alustoja, joille yksittäiset kohteet voi kiinnittää. Suuremmat kohteet ja erät voivat olla vaikka kansioissa. Meklari neuvoo mielellään uusia jättäjiä ja voi myös auttaa kohteen pohjahinnan määrittelyssä. Jos kyseessä on merkittävän kallis kohde voi meklari ohjata jättäjän myös suuriin kotimaisiin ja ulkolaisiin huutokauppoihin. Näiden huutokauppojen ilmoituksia on myös nähtävissä Suomen Postimerkkilehden sivuilla.

Sekä Suomen Filatelistiseuran että Apollon keräilytapahtumissa riittää myyjiä ja ostajia. Kokeneemmilta tapahtumissa myynneiltä kannattaa kysyä vinkkejä siitä mikä tavara on juuri nyt kysyttyä ja mitä ei kannata myyntiin tuoda. Kohteet kannattaa hinnoitella jo etukäteen.

Mitä kannatta myydä?

Paremmat klassisen Suomen kohteet, vanhemmat loistoleimaiset juhlamerkit, vanhat postikortit ja -lähetykset. Arvokkaammat ulkolaiset kohteet. Kokonaiset kokoelmat ja suuremmat luokitellut erät. Lähtöhintojen tulisi mielellään olla yli kymmenen euroa.

Mitä tämä jättäjälle maksaa?

Kerho ottaa kohteen jättäjiltä 20 % myyntipalkkion lopullisesta hinnasta. Kohteen ostajat maksavat kerholle ostoksestaan 17 % huutorahan.

Tämä kaunis kolmea linnaa kuvaava postikortti myytiin SP-lehden Online-huutokaupassa 23 peräti 249 € hinnalla, pohjahinnan ollessa vain 12 euroa.

Kerhomestari Pertti Hurmerinta vastaa myös seuran vaihtopäivistä, joita järjestetään kerhohuoneistossa Lönkka 32:ssa muutaman kerran vuodessa.

Miten tulee toimia, jos haluaa tulla myymään vaihtopäiville?

Kerhomestarilta varataan pöytä, joka kerhon vaihtopäivillä on ilmainen. Maksulliseen Apollon keräilytapahtumaan, joita myös järjestetään samassa osoitteessa voi varauksia tehdä Reijo Kiljuselta. Molempien myyntitapahtumien päivämäärät ja tarkemmat tiedot löytyvät aina lehden Filateelisesta kalenterista viimeistä edelliseltä sivulta.

Mitä kannatta ottaa myyntiin?

Kaikkea keräilytavaraa ostetaan: rahoja, postikortteja ja -merkkejä, tulitikkuetikettejä, lipukkeita, kunniamerkkejä ym. Oikein hinnoiteltu tavara liikkuu. Kannattaa käydä etukäteen tutustumassa tapahtumiin ja seurata mille tavaralle on kysyntää.

Kirje Manchesteristä 24.11.1935 Helsinkiin Gran Hotelliin saapui 27.11.1935. Kirje jälkeen lähetettiin pikajakeluna Riihimäen lasitehtaalle, jonne se saapui 28.11.1935. Kuorelle liimattiin Expès -lipuke ja 5 markan postimerkki pikajakelumaksuksi (markan ylitaksa). Pikajakelumaksu oli 4 markkaa 1.1.1935 - 31.8.1942.

Pikajakeluna jälkeen lähetetyt kirjeet

Teksti ja kohteet Harri Ala-Honkola

Joskus harvoin tulee vastaan postilähetys, jossa vakinaisesta osoitteesta muualle mennyt vastaanottaja on pyytänyt postin jälkeen lähetyksen pikana tilapäiseen osoitteeseen. Esittelen tässä muutaman sellaisen kirjeen.

Kenttäpostikirje Kenttäpostikonttori 2:sta 25.11.1941 Tampereelle. Kirje jälkeen lähetettiin 27.11.1941 pikajakeluna Helsinkiin. Kuorelle liimattiin Pika - Express -lipuke, kirjemaksu 2,75 markkaa, sekä 4 markan pikajakelumaksu. Kirje - 20 g 2,75 mk 16.6.1940 - 31.3.1942. Postissa tulkittiin jälkeen lähetys kokonaan uudeksi lähetykseksi, joten vaadittiin myös kirjemaksun maksaminen.

Kirje Niinisalosta 24.11.1942 Tampereelle. Kirje jälkeen lähetettiin 25.11.1942 Helsinkiin. Kuorelle liimattiin Pika - Express -lipuke ja pikajakelumaksua vastaavat postimerkit 6 markkaa, jotka mitätöitiin Tampereella. Kirje saapui samana päivänä Helsinkiin. Pikajakelumaksu 6 markkaa 1.9.1942 - 30.6.1945.

Kenttäpostikirje Kenttäpostikonttori 2:sta 9.5.1944 Tampereelle. Kirje jälkeen lähetettiin 10.5.1944 Helsinkiin, jonne se saapui 11.5.1944. Kirjeeseen liimattiin 6 markan edestä pikajakelumaksua varten sekä Pika - Express -lipuke.

Tilaa nyt Suomen Postimerkkilehti!

Tuhti annos filateliaa kuusi kertaa vuodessa.

Tilaukset:
Tapani Somersalo
puh. 050 564 3933
tai
tapani.somersalo @kolumbus.fi

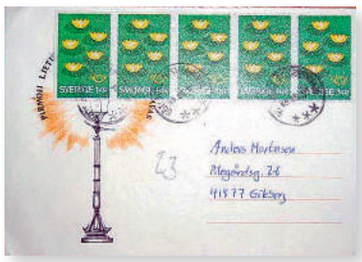

Kuva 1.

Kuva 2.

Kuva 3.

Mikä on väärenne?

– ruotsalainen näkökulma

SP-lehden numeroissa 5 / 14 ja 6 / 14 osallistuttiin useammankin artikkelin ja kirjoittajan voimin taisteluun väärenteitä ja jäljitelmämerkkejä vastaan. Koska asia on ollut filateelisen lehdistön ja järjestötoiminnan toimenkuvauksissa keskeisellä sijalla jo yli 150 vuoden ajan, on paikallaan lisätä väärennetietoutta myös tunnetun ruotsalaislakimiehen ja postihistorioitsijan tuoreella näkökulmalla

Teksti Yngve Rydberg
Suomennos Seppo Laaksonen

Ruotsin rikoskaaren § 7 mukaan voidaan "…henkilö joka jäljentää käyvän postimerkin… tuomita, mikäli asianhaarat ovat raskauttavat, vankeuteen. Rikoksen nimi on postiarvokkeen väärentäminen". Tämä pykälä asettaa rajat sille, mitä saa tehdä, mitä ei. On kuitenkin kysyttävä mitä tarkoitetaan käyvän postimerkin väärentämisellä? Mielestäni tämä on tulkittava niin, että syyllinen tavalla tai toisella valmistaa kopion käyvästä postimerkistä. Tämä on rikos, vaikkei väärennettyä merkkiä yrittäisikään kaupata tai käyttää. Toinen esimerkki on kerran käytettyjen ("ohileimattujen") merkkien uudelleenkäyttäminen.

Käypäisyytensä jo menettäneiden merkkien pelkkä valmistaminen väärenteiksi ei siis § 7 mukaan ole rikos, mutta niiden myyminen aitoina sen sijaan on petos. Tähän seikkaan palaamme alla.

Erilaisia väärenteitä

Tulen tässä esimerkkien valossa selvittämään väärennettyjen kohteiden eri muotoja. Näitä voivat olla:

- väärenteet postin vahingoksi
- väärenteet toisten keräilijöiden vahingoksi
- erilaiset aitojen merkkien muuntelut ja parantelut
- eräät muut tapaukset.

Esimerkkinä väärenteestä postin haitaksi on tapaus, jossa joku on leikannut postimerkkien kuvat alamme lehdestä, liimannut ne kuorelle ja lähettänyt sen **(kuva 1)**. Kuori on ollut myynnissä maininnalla, että sillä olevat merkit eivät ole aitoja. Vastaavanlainen vanhempi tapaus on kuuluisa "Lontoon Pörssin väärenne" (Stock Exchange Forgery). 1 shillingin vihreää Victoria-merkkiä **(kuva 2)** myytiin postien lisäksi myös Lontoon pörssissä, missä sitä käytettiin 1870-luvun alussa pörssikauppojen leimaveron maksamiseen. Väärentäjä on jäänyt tuntemattomaksi ja väärenne on koitunut postin vahingoksi. Kyseessä on täysväärenne, aidossa merkissä on vesileima, väärenteestä se puuttuu. Lisäksi kaikissa väärenteissä on kussakin neljässä kulmassa aina samat kirjaimet, aidoissa merkeissä ne vaihtelevat arkkipaikan mukaan.

Leimaamatta tai muulla tavalla mitätöimättä jääneiden merkkien käyttäminen uudelleen rinnastetaan myös väärentämiseen **(kuva 3)**. "Ohileimattujen" käytöstä on Ruotsissa rangaistukseen johtanut oikeustapaus. Rangaistavuutta vaikeuttaa kuitenkin se, että todistustaakka siitä, että leimaamatta jääneet merkit todella ovat jo kerran kulkeneet postitse, on kantajalla. Ainahan on mahdollista, että merkit on siirretty kuorelta toiselle ennen lähettämistä esimerkiksi väärin kirjoitetun osoitteen takia. Myös melko uusia tarraliimautuvia merkkejä on Ruotsissa väärennetty suuria määriä postin vahingoksi **(kuva 4)**.

Kuva 4.

Postiväärenteeksi voidaan luokitella myös merkkivihkon nimellisarvottoman välilön tai arkinreunan käyttäminen postimerkin tapaan **(kuva 5)**. Postin petkuttamista on myös kirjeen postittaminen ilman merkkejä, vaikkei – kuten **kuvasta 6** ilmenee – posti itse asiaa havaitsisikaan. Samoin se, että kuorelle valmiiksi painettu lähettäjän maksama postiarvokkeen kuva on leikattu irti ja sitä on käytetty uudelleen oikean merkin tapaan. **Kuvamme 7** hirvimerkki on vuonna 2005 ollut Ruotsin Kokoomuspuolueen mas-

Kuva 5.

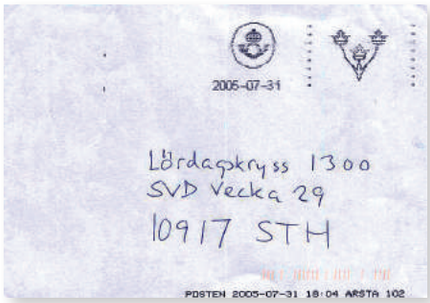

Kuva 6.

Kuva 7.

Kuva 8.

sakirjeillä valmiiksi painettuna.

Erikoisempi tapaus on 1930-luvulta, jolloin rullamerkin aloittavaa postimaksuarvotonta ja hammastamatonta merkkikuvaa **(kuva 8)** on käytetty varsinaisen merkin tapaan.

Kuva 9.

Kuva 10.

Kuva 9 selventää mistä on kysymys, hammastamaton malli vasemmalla on hieman pienempi ja väriltään kirkkaampi kuin oikealla oleva rullan ensimmäinen oikea lentomerkki.

Vanhempi esimerkki leikatuista merkkikuvista on vuodelta 1897 kirjeellä Uppsalasta Romaniaan **(kuva 10)**. Kyseessä saattoi olla opiskelijoiden pila, kuori on kulkenut Bukarestiin ja sillä oleva kirjauslipuke on aito. Helposti valmistettavana väärenteenä voi pitää mustavalkoisen merkin valokopiota **(kuva 11)**, kuvassa 12 on valokopioitu pari samoja merkkejä Ranskaan kulkeneella kirjeellä **(kuva 12)**.

Väärenteet keräilijöiden vahingoksi

Runsaasti merkkejä on aikojen saatossa valmistettu tarkoituksella myydä niitä aitoina filatelisteille. Lain mukaan rikoksen nimike on tällöin petos, tavara ei ole sitä, mitä sen uskotellaan olevan. Nykyistä lakia ahtaasti tulkiten käypäisyytensä menettäneen merkin väärentäminen ei siis sinänsä ole rikos, mutta sen myyminen aitona sitä on. Tavallisimmat

Kuva 11.

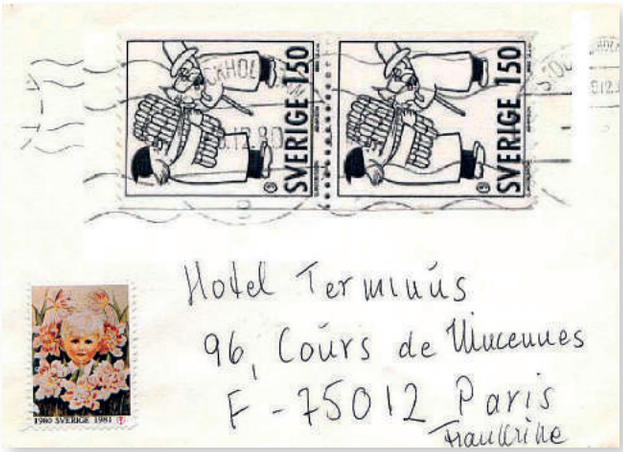

Kuva 12.

tällaisen petoksen muodot ovat:

- Ruotsin kolmi- ja nelisivuisten hammasteiden leikkaaminen
- väärennetyt aitoustodistukset
- sellaisten merkkien, jotka koskaan eivät ole olleet käytössä, myyminen aitoina
- leimojen muuntelu
- postilähetysten väärentäminen ja manipulointi
- uudelleenliimoitus
- uudelleenhammastaminen
- päällepainaman kemiallinen poistaminen jne.

Kuva 13.

Kuvassa 13 on 10 äyrin Kustaa V merkin 4 + 3 puolinen hammastepari. Alun perin se on ollut 4 + 4 puolinen, mutta oikea reuna on leikattu. Kaksi vastaa-

Mikä on väärenne?

– ruotsalainen näkökulma

Kuva 14.

vaa tapausta on myös käyttämättömillä merkeillä, oikea ja vasen pystyhammaste on poistettu saksimalla **(kuva 14)**. Saksalaisella infla-merkillä taasen päällepainama on väärenne **(kuva 15)**. Bergedorfin 3 schillingin merkki puolestaan on esimerkki klassisten merkkien jo 1800-luvulla tehdystä väärenteestä **(kuva 16)**.

Kuva 15.

Kuva 16.

Kuva 17.

Kuva 18.

Hammasteita voidaan paitsi leikata, myös lisätä. **Kuvassa 17** on kolmelta sivulta hammastetusta merkistä tehty neljältä sivulta hammastettu, aidon merkin mitoitukseen vertaamalla väärenne on helppo todeta. Lisäpainama kemiallisesti poistamalla voidaan usein valmistaa halvasta pohjamerkistä kallis sellainen. Tyypillinen esimerkki ovat Ruotsin vuoden 1918 Värnamo-merkit (Facit no 92 ja 94, **kuva 18**). Näitä merkkejä ei tulisi kenenkään ostaa ilman voimassa olevaa aitoustodistusta.

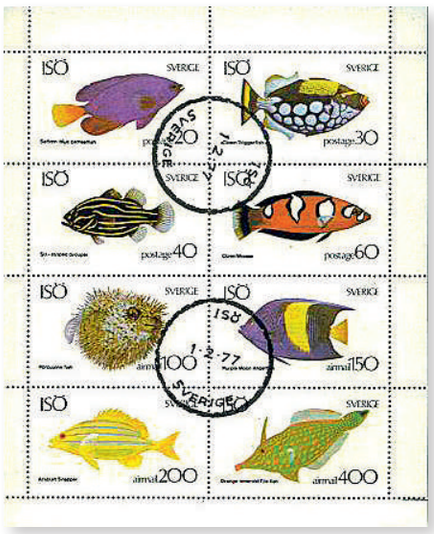

Kuva 19.

Kuva 20.

Väärenteinä tai ainakin tekeleinä voidaan pitää myös merkkejä, joista aitoa vastaavaa ei lainkaan ole olemassa **(kuva 19)**. Aivan moderneja eli tämän vuosituhannen Ruotsin merkkejä on myös väärennetty suurina painoksina. Melko tuore tapaus on vuoden 2007 suklaata esittävä sarja (Facit not 2612–16). Väärentäjien joutuessa kiinni löytyi heiltä 800 000 kappaletta näitä merkkejä. **Kuvassa 20** aito merkki vasemmalla ja väärenne oikealla. Väärenne on musteristattu, ja sen alla postin kaksirivinen leima: ”Lähettäjä on käyttänyt / väärennettyä postimerkkiä”. Väärentäjät olivat tarjonneet näitä merkkejä mm. Traderanettimyyntiketjun kautta. Facit-luettelo viittaa vastaavanlaisten väärenteiden esiintymiseen myös useiden muiden Ruotsin vuosien 2004 – 07 julkaisujen yhteydessä.

Kuva 21.

Kuva 22.

Englannin kuninkaallinen posti on kyllästynyt siihen, että leimaamatta jääneitä merkkejä käytetään uudelleen. Siksi nykyisen käyttösarjan kaksi yleisintä arvoa on varustettu uusin turvatekijöin tämän vaikeuttamiseksi **(kuvat 21 ja 22)**. Punainen nuoli viittaa merkeille lisättyyn pohjapainatukseen (”Royal Mail”). Musta nuoli taasen osoittaa merkkien sisäistä suojaperforointia. ■

Yngve Rydberg on ruotsalainen juristi ja eläkkeellä oleva syyttäjä. Artikkeli on tiivistelmäsuomennos hänen esitelmästään ***”Vad är en förfalskning”*** Ruotsin postihistoriallisen yhdistyksen SSPD:n ”Postihistorian päivänä” Tukholmassa marraskuussa 2014. Viittaukset lakeihin ja niiden tulkintoihin tarkoittavat Ruotsin lakeja ja oikeuskäytäntöä, Suomen lait ja niiden tulkinnat eivät välttämättä ole yhtenevät. – Kiitän Yngve Rydbergiä luvasta käyttää hänen tekstejään ja kuviaan. SL.

Runsaasti merkkejä on aikojen saatossa valmistettu tarkoituksella myydä niitä aitoina filatelisteille.

”Hadzádnak rendületlenül..!”

Unkarin kansannousu 1956 Sopronin paikallisjulkaisu

Teksti Seppo Laaksonen

Kuten muistetaan, syntyi Unkarissa syksyllä 1956 levottomuuksia maan uuden pääministerin Imre Nagyn aloittaessa vapaamielisemmän politiikan ja pääsihteeri Matyas Rakosin johtamien kommunistipuolueen vanhojen stalinistien vastustaessa uudistuksia. 22.10.1956 Budapestin yliopiston opiskelijat ja maan älymystöpiirit järjestivät suurmielenosoituksen, jossa vaadittiin nopeita toimia stalinismin lopettamiseksi. Samana päivänä vastaavanlainen suuri mielenilmaus järjestettiin myös Luoteis-Unkarissa, Sopronin kaupungissa.

Sopronissa yliopiston opiskelijoiden käynnistämään liikehdintään osallistuivat myös paikalliset postiviranomaiset. Tämä tapahtui varustamalla Unkarin vuosien 1951 – 53 rakennuksia esittävän käyttösarjan merkkejä päällepainamalla. 22.10. painettiin seitsemän sarjan merkin päälle teksti ”Hadzádnak rendületlenül .. ! / Sopron, / 1956 okt. 22.”. Painosmäärä oli noin 20 000 kappaletta kutakin arvoa. Teksti on runoilija Mihaly Vörösmartyn vuonna 1836 kirjoittamasta runokokoelmasta ”Szozat” (= julistus). Vapaasti suomennettuna teksti olisi ” Tinkimättä isänmaan puolesta .. !”.

Päällepainamamerkkejä myytiin Sopronin posteissa ja niistä tunnetaan postilähetyksiä Unkarin lisäksi myös ulkomaille. Myöhemmin merkkejä painettiin vielä toinen painos (14 arvoa) ja kolmas painos (4 arvoa). Painosmäärät olivat varsin pieniä vaihdellen 100:sta 2 900:aan. Siksi niistä on tehty myös väärenteitä. Sopronin merkit oli kuitenkin valmistettu ilman Budapestin lupaa ja Unkarin postiministeriö teki päätöksen takavarikoida kaikki päällepainetut merkit ”jotta keinottelulta vältyttäisiin”. Kansannousun sekavissa oloissa päätöstä ei voitu toteuttaa, toinen ja kolmas sarja vedettiin liikenteestä nopeasti ja ensimmäinen sarja varustettiin kääntöpuolelle pienellä aitousleimalla ja sen myynti jatkui Sopronissa aina 26.1.1957 asti.

Koska kyseessä on paikallisjulkaisu ilman postihallinnon lupaa, ei Michel-luettelo Sopronin merkkejä luetteloi. Unkarin oma yleisluettelo mainitsee ne ilman numeroita ja hintoja ja laajempi erikoisluettelo noteeraa ne muiden paikallismerkkien tapaan. Silti Sopronin julkaisut ovat osa heimokansamme kohtalonhetkien historiaa. Unkarin kansannousu alkoi 23.10.1956 ja 3.11.1956 Neuvostoliiton armeija ryhtyi sitä verisesti kukistamaan noin 200 000 sotilaan ja 2 000 panssarin voimin. •

Alla julkaisupäivänä leimattu kirje päällepainamamerkein Sopronista 22.10.1956 Szombathelyyn. Punainen ovaali ”KT” leima merkkien alla = Királyn aitoutus.

Sopronin päällepainamamerkkejä.

Myös postinkulku ulkomailta Unkariin oli poikki kansannousun päivinä. Kirjattu kirje Bismarkista, DDR:stä, 17.11.1956 Budapestiin. Kolmirivinen punainen leima: ”Zurück / z.Z. kein Postverkehr / mit Ungarn”. (= Takaisin / tällä hetkellä ei postiyhteyttä / Unkariin”). Posti DDR:stä Unkariin kulki tuolloin Itävallan kautta, punainen leima on lyöty Wienissä.

Kansannousun 40-vuotismuistoblokki esittää kaikkia Imre Nagyn hallituksen jäseniä. Nagy itse keskellä hattu päässä.

Postihistoriallinen yhdistys ry

Korson Filatelistit ry

Suomen Filatelistiseura ry

Suomen Filatelistiliitto

200-Vuotisnäyttely syksyn Postimerkkimessuilla

Tänä vuonna 65 vuotta täyttävä **Korson Filatelistit ry**, 95 vuotta täyttävä **Suomen Filatelistiseura ry** ja 40 vuotta täyttävä **Postihistoriallinen yhdistys ry** järjestävät yhteistyössä Filatelisti- ja Postimerkkikauppiaiden liiton kanssa **Postimerkkimessuilla 22-25.10.2015** yhden kehyksen kokoelmien näyttelyn **Stamp Forum 2015** yhteydessä. (Postimerkkimessut ovat Kirjamessuilla kuten olivat viime syksynäkin.)

Näyttely järjestetään kerhonäyttelytasoisena, mutta kokoelmien arvioinnin suorittavat Suomen Filatelistiliiton viralliset näyttelytuomarit. Osallistumisen edellytys on, että henkilö on liiton jäsen. Järjestävien yhdistysten jäsenyyttä ei tarvita. Kaikki osallistuvat kokoelmat palkitaan.

Näyttely sisältää kaikki viralliset näyttelyluokat, joita ovat perinteinen filatelia, postihistoria, ehiöt, lentoposti, aihefilatelia, maksimifilatelia, leimamerkit, kuvapostikortit, avoin filatelia, kirjallisuus ja nuorisofilatelia. Lisäksi näyttelyssä on ensipäivänkuorien eli FDC-luokka viimevuoden postimerkkimessujen näyttelyn tapaan.

Pitkän matkan luokka

Lisäksi näyttelyssä on Postihistoriallisen yhdistyksen vuoden 2013 kerhonäyttelyn tapaan 'Pitkän matkan luokka' joskin sillä erolla, että tähän luokkaan osallistuvien yhden kehyksen laajuisten kokoelmien tulee olla kerhon, ei yhden henkilön, rakentamia. Kerhot voivat haastaa toisiaan mukaan leikkimieliseen kisaan.

Pitkän matkan luokkaan osallistuvat kerhot saavat luokkaan osallistuvan kehyksen lisäksi mainostaa itseään 1/4 kehyksen suuruisella mainoksella.

Ilmoittautuminen

Filatelistiliiton nettisivuston (www.filatelisti.fi) etusivulla olevaa Postimerkkimessujen logoa klikkaamalla pääsee Postimerkkimessut-osioon. Täältä osiosta löytyvät näyttelyn säännöt ja ilmoittautumislomake sekä jatkossa uutiset ja muu informaatio niin messuista kuin näyttelystäkin.

Ilmoittautumisaika näyttelyyn päättyy 15.6.2015.

Kokoelmien rakennustyöpaja

Yhden kehyksen kokoelmien rakentamista näyttelyn järjestäjät kannustavat ja tukevat järjestämällä lauantaina 28.3.2015 tällaisten kokoelmien rakentamistyöpajan Helsingissä Suomen Filatelistiseuran kerhohuoneistossa. Lisätietoa tästä löytyy edellä mainitusta Postimerkkimessut-osiosta liiton nettisivuilta. Viereisellä sivulla on ilmottaumiskuponki kyseiseen työpajaan.

Mietinnässä on järjestää kertaus- tai jatko-osana toinen työpaja alkusyksystä selvästi ennen näyttelyä. ■

Kokoelman rakennuspaja Lönkalla 28.3.2015

Korson Filatelistit ry, Suomen Filatelistiseura ry ja Postihistoriallinen yhdistys ry järjestävät kokoelmien rakennuspajan Suomen Filatelistiseuran kerhohuoneistossa Lönkka 32:ssa.

Yhden kehyksen kokoelmien rakennuspaja pidetään 28.3.2015 klo 11:00-16:00 Suomen Filatelistiseuran kerhohuoneistossa Lönnrotinkatu 32:ssa Helsingissä.

Hinta Korson Filatelistien, Postihistoriallisen yhdistyksen tai Suomen Filatelistiseuran jäsenille 10 €. Muiden kerhojen jäsenille 20 €.

Hintaan sisältyy rakennuspajan materiaali, aamu- ja iltapäiväkahvit sekä kevyt voileipälounas.

Sitovat ilmoittautumiset 11.3.2015 mennessä osoitteeseen:

jutufi@gmail.com
tai Suomen Filatelistiseura ry
co Tuomas Juvonen,
Laajaniityntie 10 G 96,
01620 Vantaa

ILMOITTAUDUN KOKOELMAN RAKENNUSPAJAAN

Osallistujan nimi *Jäsenyys*

Korso *SF* *PH* *Muu*

_____ ☐ ☐ ☐ ☐

Kokoelman alustava idea tai nimi

_____

_____

_____

Osallistujan nimi *Jäsenyys*

Korso *SF* *PH* *Muu*

_____ ☐ ☐ ☐ ☐

Kokoelman alustava idea tai nimi

_____

_____

_____

Forsellesintien ja Thurmannin puistotien risteyksessä, jossa sijaitsi aikoinaan Itkosen liiketalo (rakennettu 1927). Nykyään Tunnelitie kulkee tästä kohdin ja alittaa rautatien, mutta vielä 1950 -luvulla paikalla oli Itkosen liiketalo sekä rautatien ylittävä tasoylikäytävä. Liiketalossa oli Kauniaisten elokuvateatteri Kino Grankulla sekä myös "Roistolaksi" kutsuttu ravitsemusliike. Alunperin (1930 -luvulla) talossa piti kauppaansa myös Varuboden. Kortti on postitettu vuonna 1961.

Kauniainen postikortein nähtynä OSA 2

Juttusarjan toisessa osassa keskitytään kunnallisiin rakennuksiin ja lopuksi tehdään kiertokävely rautatie-esimies Axel Lindströmin opastamana.

Teksti ja kohteet Janne Nikkanen

Kun huviloita alkoi nousemaan Grankullan postipysäkin avaamisen myötä vuonna 1906, päätettiin perustaa Kauniaisiin ensimmäinen koulu 2.12.1906. ***Grankulla Samskola (Kauniaisten yhteiskoulu)*** rakennettiin Asematie 9 – 11:sta vuonna 1909. ***Janne Thurman*** toimi tässäkin hankkeessa keskeisenä tekijänä. 1950-luvulla valmistui uusi koulurakennus Asematien toiselle puolelle **(Kuvat 16 ja 17)**.

Granhultskolan oli ruotsinkielinen alakoulu. Se on saanut nimensä paikalla sijainneesta asuntolarakennuksesta, Granhultista, **(Kuva 18)**. Asuntola rakennettiin vuonna 1911 ***Grankulla samskolanin*** (oppikoulu) muualta maasta kotoisin oleville oppilaille. Nykyään sen paikalla on moderni 1972 valmistunut koululaitos.

Kuva 16. ***Grankulla Samskolan. Tässä kortissa koulurakennus nähtynä Asematieltä päin 1920 -luvun alussa. Kortti on postitettu 1928. Kortin on painattanut: (PK) -sarja.***

Kylpylaitos ja hoivakodit.

Grankullan alueella ja nimenomaan ***Brådbrinksbacken*** -mäenrinteessä sijaitsi monia erilaisia lähteitä, joista pulppusi raikasta luonnonvettä. Niinpä tänne perustettiin vuonna 1910 terveyskylpylä, joka etenkin 1910 -luvulla toi Kauniaisiin kansainvälisen tuulahduksen ja 1930 -lu-

Kuva 18. ***Kaunis, puinen Grankulla Samskolanin asuntolarakennus Granhult, joka rakennettiin 1911 ja purettiin 1972. Postikortti on postitettu vuonna 1913. Union Postale Universelle Carte Postale Suomi.***

Kuva 17. *Uusi koulurakennus (kesk. ylhäällä) valmistui 1950 -luvulla Asematien toiselle puolelle. Postikortti on postitettu 1963. Painaja: Kodak.*

Kuva 19. *Bad Grankulla kylpylaitos talvikortissa kuvattuna noin 1910 – 1911 talvelta. Bad Grankullasta tuli osakeyhtiö vuonna 1914. Postikortti on postitettu 1913 ja kortin osoitepuolen teksti on päivätty Elevhem -nimisessä hoivakodissa Kauniaisissa. Postikortiin on painettu teksti: Union Postale Universelle Carte Postale Suomi.*

vulla se loi Kauniaisille imagon ulkoiluja urheilupaikkana.

Kylpylaitoksen perusti Helsingin yliopiston gynegologian dosentti ja Vaanilan terveyskylpylän monivuotinen ylilääkäri ***Axel Limnell***, joka näin sai toteutettua monivuotisen haaveensa terveyskylpylästä. Jugend -tyylisen rakennuksen suunnitteli arkkitehti ***Lars Sonck*** ja rakennustöitä johti rakennusmestari ***Emil Nordqvist***. Yleisölle kylpylä avattiin 15.6.1910 ja juhlallisia avajaisia vietettiin viikkoa myöhemmin **(Kuva 19)**. Ensimmäinen Kauniaisiin perustettu lepokoti oli tanskalaissyntyisen ***Ida Nissenin*** lepokoti ”***Rekis***” (sanasta rekreationshem). Lepokodin hän avasi vuonna 1907 Lars Sonckin suunnittelemassa huvilassa Kauniaisten pohjoisosissa **(Kuva 20)**. Nissen myi huvilan vuonna 1917 ja siirtyi kenraali Mannerheimin taloudenhoitajaksi. Vuonna 1923 huvila myytiin jälleen. ***Vita bandet (Valkonauhaliitto)*** perusti huvilaan ***Emmauskodin***, työkodin ja suojan nuorille työttömille naisille. Ennen huvilan purkamista 1960 -luvulla siinä toimi vanhainkoti.

Hurtigin lastenkoti (Yhtiötie 29) on toiminut jo yli sata vuotta lasten parhaaksi. Aloitteen lastenkodista teki ***Karl Hurtig***, Helsingin ruotsinkielisen metodistiseurakunnan pappi. Lastenkoti vihittiin käyttöön 14. joulukuuta 1912 ja toimi ”Isotuvassa” **(Kuva 21)** vuoteen 1972, jolloin rakennus purettiin ja uusi punatiilinen rivitalorakennus otettiin käyttöön. Aikoinaan jopa 50 lasta asui lastenkodissa. Nykyään lapsia on seitsemän.

Kuva 20. *Grankulla Rekreationshem. Kauniaisten "Rekis", eli lepokoti talvisessa asussaan vuoden 1910 paikkeilla. Kortin takana lukee painettuna: Carte Postale Finlande.*

Kuva 21. *Barnhemmet i Grankulla. Lastenkoti. Postikortti on postitettu 1914. Kortin takana lukee Foto: Kopieatelter Electron, Helsingfors.*

Kuva 23. ***Sisäkuva kirkon alttarista. Kortin osoitepuolelle on kirjoitettu: Hyvä herra pastori Hurtig. Teille on saapunut puolivuotias Alexandra Österberg. Kortti on postitettu 1932. Postikorttiin on painettu teksti: Union Postale Universelle Carte Postale Suomi.***

Herra Hurtig luonnollisesti toimi myös Kauniaisten ainoan kirkon ***Metodistikirkon*** (Kirkkokatu) pappina. Tämä ***Atte Willbergin*** suunnittelema rakennus valmistui 1917 Kirkkotien päähän ja varoja sen rakentamiseen saatiin aina lowasta, Yhdysvalloista saakka **(Kuvat 22 ja 23)**. Se rakennettiin alunperin lastenkodin kappeliksi, mutta kirkko toimi vuosikymmeniä Kauniaisten ainoana kirkkona. Yleisesti sitä kutsuttiin ***Betlehemkirkoksi***.

Vapaapalokunta ja partiotoiminta

Grankulla FBK perustettiin 1912. Ab Grankulla lahjoitti sammutuskalustoa varten säilytyspaikan (Asematie 20). Grankulla FBK:n palokuntajuhliin vuonna 1934 osallistui yhdeksän lähiseudun palokuntaa Helsingin VPK sekä vapaapalokunnat Haagasta, Munkkiniemestä, Pitäjänmäestä, Leppävaarasta, Kilosta, Espoosta, Södrikistä (Tuomarila) sekä Kauklahdesta.

Kuva 22. ***Kauniaisten metodistikirkko ilmeisesti pian valmistumisensa jälkeen, sillä postikortti on postitettu jo 1923. Kortin on painattanut: (PK) -sarja.***

Kuva 24. ***Ensimmäisiä partionuoria kuvattuna postikortille noin 1912. Postikortin takana lukee teksti: Union Postale Universelle Carte Postale Suomi.***

Grankulla FBK otti kaikki vastaan rautatieasemalla ja opasti heidät Uudenmaan rykmentin soittokunnan ja eversti ***Heinrichsin*** johdolla palokunnan talolle. FBK vastasi Kauniaisten palo- ja pelastustoimesta vuoteen 1978 asti. Palokunnan talo näkyy jo aijemmin näyttämässäni koulun ilmakuvassa alaoikealla.

Partiotoimintaa, jota on harrastettu Kauniaisissa jo yli sadan vuoden ajan. Partiotoiminta alkoi Kauniaisissa vuonna 1910 **(Kuva 24)**. Ensimmäinen lippukunta on ***Grankulla Scoutkår***, joka perustettiin vuonna 1918. Suomenkielinen partiotoiminta alkoi 1940-luvulla, kun lippukunta ***Eräsissit*** perustettiin. Vuonna 1968 toimita elvytettiin ja syntyi tyttöjen lippukunta ***Oravanmarjat***. Helsinkiläinen vuonna 1910 perustettu ***Toimen pojat*** siirsi toimintansa Kauniaisiin 1970-luvulla.

Kauniaisten kunnallinen hautausmaa

Kauniaisten hautausmaa vihittiin käyttöön 1927. Maamme ainoa kunnallinen hautausmaa on tarkoitettu kaikenuskoisten viimeiseksi leposijaksi. Ensimmäinen haudan lepoon saatettu oli kreivi ***Wladimir Fréedericksz*** 5.7.1927 (hauta pääkäytävän päässä). ***Tsaari Nikolai II***:n hoviministeri eli viimeiset kuukautensa Kauniaisissa Villa Linsénissä.

Kuva 26. ***Työväen Akatemia 1930 -luvun kortissa. Postikortti on postitettu 1944. Painattajasta ei tietoa.***

Kuva 25. ***Hautausmaan Pro Patria -sankaripatsas (Yrjö Liipolan veistämä) paljastettiin syyskuussa 1942.***

Hautausmaan ***Pro Patria*** -sankaripatsas (***Yrjö Liipolan*** veistämä) paljastettiin syyskuussa 1942 **(Kuva 25)**. Alueelle haudatut kunnalliset merkkihenkilöt antavat hautausmaalle paikallis-ja kulttuurihistoriallisen arvon. Hautausmaa sijaitsee Bembölentien varrella.

Työväen Akatemia ja teollissuusrakennukset

Alunperin vuonna 1906 – 1907 huvilaksi rakennettu ***Villa Pelander*** oli yksityisomistuksessa Pelanderin perheellä, mutta vuonna 1924 Akatemian kannatusyhdistys osti Pelanderin perikunnalla yhdeksän hehtaarin tontin Vanhan Turuntien varrelta ja huvilaan perustettiin Työväen Akatemia **(Kuva 26)**. Tämän esikuvana oli englantilaisen ja amerikkalaisten yliopistojen harjoittama kansansivistystoiminta. Niinpä Työväen Akatemia perustettiin alunperin sisäoppilaitokseksi ja sen opintoohjelmassa painotettiin erityisesti yhteiskunnallisia aineita.

Kauniaisten teollisuutta edustaa muunmuassa ***Kera Oy***, joka valmisti aikanaan saviastioita ja ruukkuja. ***Vilho Penttilän*** ehdotteesta perustettiin vuonna 1917 rantaradan varteen ***Kattotiili Oy*** -niminen tehdas. Keramiikka tuli mukaan vuonna 1919, sillä Penttilä murhattiin vuonna 1918. Yhtiön nimi muutettiin ***Viherlaakson Saviteollisuus Oy***:ksi 1920. Taloudellisien vaikeuksien vuoksi muodostettiin uusi yhtiö 1924, ***Grankullan saviteollisuus Oy***. Vuodesta 1937 alkaen tehdas toimi Kera Oy -nimisenä aina vuoteen 1958 saakka, jolloin tuotanto lopetettiin **(Kuva 27)**.

Kuva 27. (alla) ***Saviteollisuus Kera Oy. Tehdas aloitti toimintansa jo 1917. Kera Oy -nimellä tehdas toimi vuosina 1937-1958. Painattajasta ei tietoa.***

Kauniainen – Grankulla – postikortein nähtynä

Startti asemalta" helmikuisena pakkasaamuna 1951. Kuvassa rautatie-esimies Axel Lindström opastaa seuruettaansa asemalla.

Lopuksi vielä kertomus vain kuvin, jossa kuvatekstein käydään läpi tärkeitä liikerakennuksia sekä tieristeyksiä Kauniaisten keskustassa 1950 -luvulla. Aikamatkamme alkaa rautatieasemalta ja päättyy Asematien mäkeen.

"Startti asemalta". Vuonna 1951 painettu postikortti, jossa silloinen rautatie-esimies ***Axel Lindström*** opastaa ja pyytää muita seurueeseen kuuluvia henkilöitä pieneen reippailuun Kauniaisten kauppalan keskustassa. Tämä retki 1950-luvun liikerakennuksin päättää samalla tämän Kauniaisten postikorttijuttuni. ■

Seuraavaksi tullaan Forsellesin ja Thurmannin puistotien risteykseen. Tämä kortti on 1950 -luvun loppupuolelta. Helsingin Pankin talo oikealla ja seuraavana puutarhan keskellä pilkoittaa tuttu Apteekin talo. Hieman myöhemmin vuosina 1963 – 1965 pankkitalo sai väistyä nykyisen tunnelitien tielinjauksen vuoksi. Kortti on postitettu vuonna 1960. Kortin kustantajaa ei lue, mutta se on todennäköisesti Poutiaisen kortti. Koko 150 x 105 mm.

Kauniaisten tasoylikäytävä 1950 -luvulla. Kuvassa kiitää myös linjuri Kaarlo E. Kallion puna-harmaa linja-auto, joka ajoi alunperin ainoastaan Kauniaisissa 1930-luvulla. Yhtiöllä oli 1970 -luvun alussa kaikkiaan 16 linja-autoa. Kun Kallio kuoli vuonna 1967, yritys myytiin lopulta Espoon Autolle 1972. Painajana Kodak. Kortti on postitetty Tanskan Falsteriin 1958.

Syksyinen näkymä Asematien mäestä 1950-luvulla. Oikealla Varubodenin sekä Heinrichin liiketalot, jälkimmäisen vanhin osa on vuodelta 1910. Asematie 3-5 paikalla on nykyisin kaksi kerrostaloa. Vastapäätä näitä sijaitsi vuodesta 1910 asti Axel Hougbergin pyörittämä leipomo (Asematien ja Ratapolun risteys). Tämän mukaan myös Asematien mäkeä kutsuttiin aikoinaan Hougbergs backeniksi (Baigurinmäki). Rakennus purettiin 1975. Kuvassa etuoikealla näkyy funkkistyylinen Varubodenin talo, jonne Varuboden muutti Itkosen talosta vuonna 1940. Postikortin kustantajasta ei ole tietoa. Postikortti on postitettu Ruotsiin vuonna 1955.

Agfan kustantamassa ilmakuvassa näkyy vielä Kauniaisten vanha puutalomiljöö. Kuitenkin Kauniaisten ensimmäisen kerrostalon perustat on jo valettu Laaksotie 7 kohdalla (kuvassa vasemmalla). Myös uuden Raamattuopiston kellotapuli (kuvan keskellä) on ilmakuvassa rakenteilla. Näin ollen kuvan ottovuosi voidaan päätellä vuodeksi 1962. Kuvassa näkyvät myös muutkin olennaiset liikerakennukset, mm. Elannon vuonna 1939 valmistunut rakennus, sekä Itkosen, Varubodenin, Heinrichin ja Hougbergin rakennukset. Kortti on postitetty 1.1.1972, juhlaleimalla jolloin Kauniaisista tuli kaupunki.

Kirjeitä viidakosta

Joulukuu 1942, Uusi-Kaledonia, Tyyni Valtameri. USAn jalkaväen joukot ovat rantautuneet saarelle. Heitä vastassa on olosuhteisiin sopeutuneet japanilaiset. Lisäksi on kuuma ja taistelupaikkana tiheä viidakko. Eteneminen tapahtuu hitaasti. Yhtäkkiä. Väijytys. Sarjatuli. Osuma.

Teksti ja kohteet Olli Saarinen

Erään USAn sotilaspostierän mukana tuli muutama kirje, joiden kätköistä paljastui mielenkiintoinen tarina toisen maailmansodan tapahtumista. Filateelisen aineiston lisäksi mukana olivat kirjeiden sisällöt ja lehtileikkeitä tapahtuneesta. Ensimmäinen kuoren on lähettänyt Everstiluutnantti William C. Wright 3.12.1942 sotilaspostitoimisto 502:sta Chicagoon, USAan. Vastaanottaja on L. C. Levering, Belden Stratford Hotel, Chicago, USA.

Toinen kuori on selkeästi vastaus edelliseen, koska se on kulkenut samojen henkilöiden välillä Chicagosta ko. sotilaspostitoimistoon. Jälkimmäinen kuori on lähetetty 31.12.1942, mutta se ei koskaan tavoittanut vastaanottajaa. Kuorelle on kirjoitettu käsin ”Killed in action” ja se on palautettu lähettäjälle. Ketä nämä henkilöt olivat ja mitä oli tapahtunut?

Aloitetaan Chicagosta. L. C. Levering toimi noihin aikoihin maineikkaan Belden Stratford -hotellin johtajana. Hotelli perustettiin 1920-luvulla ja se toimi monien kuuluisuuksien majapaikkana; esimerkiksi Louis Armstrong yöpyi siellä. Hotellin tarina sai kuitenkin päätöksensä vuonna 2011, kun rakennus muutettiin luksusasunnoiksi.

L. C. Levering tuli kuuluisaksi toisen maailmansodan aikana amerikkalaisjoukkojen vankkumattomana kannattajana ja tukijana. Hän kävi laajaa kirjeenvaihtoa maailmalla olevien sotilaiden kanssa, minkä mahdollisti hänen nopea konekirjoitustaitonsa. Hän kirjoitti kaksisormitekniikalla 90 sanaa minuutissa. Näin hän saattoi yhden illan aikana väsätä 15 kirjettäkin. Aktiivisessa kirjeenvaihdossa hän oli 162 sotilaan kanssa yhtä aikaa, joille hän kirjoitti vähintään kerran kuussa. Hän säästi kaikki saamansa vastaukset vaatekomeroon ja niitä kerääntyikin yli 4000 kappaletta toukokuun 1942 ja tammikuun 1945 välisenä aikana.

Belden Stratford -hotelli

Yksi näistä kirjetovereista oli William C. Wright, vanhin viidestä veljeksestä, joka palveli 132. Jalkaväkidivisioonassa Uudessa-Kaledoniassa Tyynellä Valtamerellä. Uusi-Kaledonia on saari Australiasta itään. Hallinnollisesti se kuuluu Ranskalle, mutta toisen maailmansodan

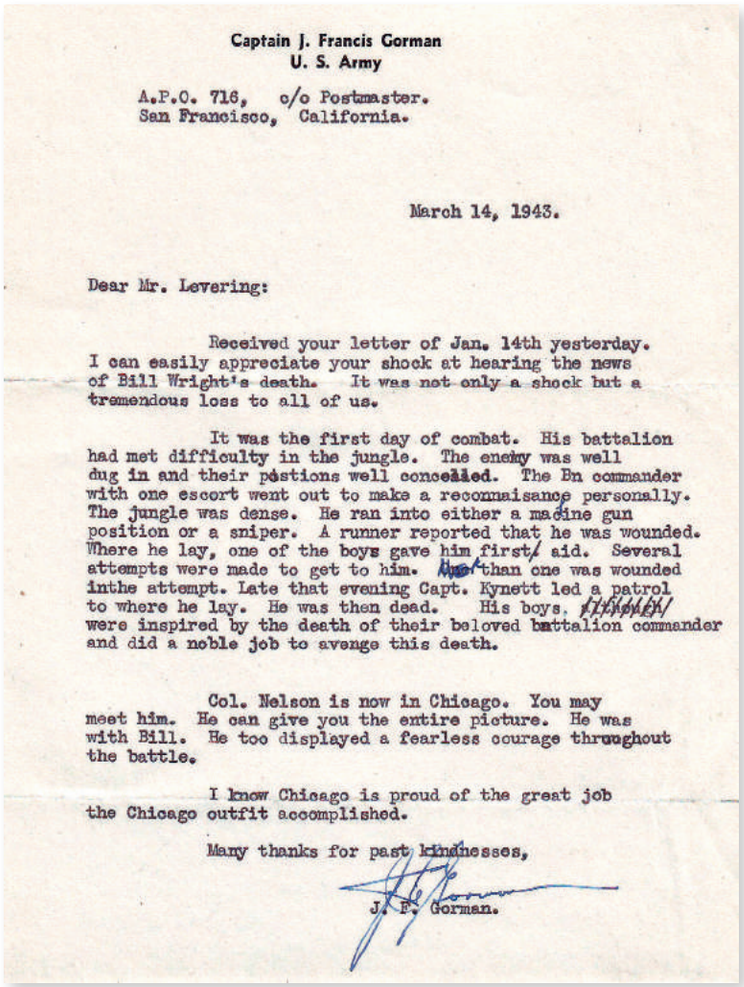

Captain J. Francis Gorman
U. S. Army

A.P.O. 716, c/o Postmaster.
San Francisco, California.

March 14, 1943.

Dear Mr. Levering:

Received your letter of Jan. 14th yesterday. I can easily appreciate your shock at hearing the news of Bill Wright's death. It was not only a shock but a tremendous loss to all of us.

It was the first day of combat. His battalion had met difficulty in the jungle. The enemy was well dug in and their postions well concealed. The Bn commander with one escort went out to make a reconnaisance personally. The jungle was dense. He ran into either a machine gun position or a sniper. A runner reported that he was wounded. Where he lay, one of the boys gave him first aid. Several attempts were made to get to him. More than one was wounded inthe attempt. Late that evening Capt. Kynett led a patrol to where he lay. He was then dead. His boys, [illegible] were inspired by the death of their beloved battalion commander and did a noble job to avenge this death.

Col. Nelson is now in Chicago. You may meet him. He can give you the entire picture. He was with Bill. He too displayed a fearless courage throughout the battle.

I know Chicago is proud of the great job the Chicago outfit accomplished.

Many thanks for past kindnesses,

J. F. Gorman.

aikaan se oli japanilaisten miehittämä, minkä takia sinne lähetettiin amerikkalaisjoukkoja sotatehtäviin. William kertoo kirjeessään syksyn 1942 tapahtumista, miten hänestä tuli yksikkönsä johtaja elokuussa ja miten haastavaa aikaa viime kuukaudet ovat olleet vaativissa olosuhteissa. Ilmeisesti L. C. Levering ja Willian C. Wright tunsivat toisensa melko hyvin, sillä Chigacosta saapuneessa kirjeessä on painetun joulutervehdyksen lisäksi kirje joulun vietosta ja lähipiirin henkilökohtaisista tapahtumista.

Nämä kirjeet eivät vielä kertoneet, mitä oli tapahtunut Williamille. Samassa kuorierässä oli mukana kolmas kirje sisältöineen, joka oli osoitettu herra Leveringille maaliskuussa 1943. Kirjeen teksti kuvaa tapahtumia näin:

”Oli taistelun ensimmäinen päivä. Hänen yksikkönsä kohtasi vaikeuksia viidakossa. Vihollinen oli hyvin maastoutunut ja löytänyt hyvät asemat. Pataljoonan komentaja meni edeltä tekemään tiedustelua yhden sotilaan kanssa. Viidakko oli tiheä. Hän kohtasi joko konekivääritulen tai sala-ampujan. Mukana ollut sotilas palasi takaisin tukikohtaan kertoen William haavoittuneen osumasta. Sotilastoverit yrittivät päästä hänen luokseen, mutta moni haavoittui yrityksessä. Jonkinlaista ensiapua pystyttiin hänelle antamaan. Tilanteen rauhoituttua myöhemmin illalla hänen luokseen päästiin paremmin, mutta tällöin hän oli jo menehtynyt vammoihinsa.”

Mukana olleissa lehtileikkeissä kerrotaan hänen perheestään ja kotona tehdystä surutyöstä. Hänen neljä nuorempaa veljeään taistelivat myös toisessa maailmansodassa. Heidän isänsä totesi pian suruviestin jälkeen, että meidän on tehtävä uhrauksia isänmaan puolesta ja annettava tarvittaessa kaikkemme. ■

Kadonneesta peukalosta huippuhintoja!

Teksti Seppo Evinsalo

Kerroimme edellisessä numerossa (SP 1-2015) Duudson -pienoisarkin ”painovirheestä”. Painovirheessähän oli kyse siitä, että Posti painatti tarkoituksella 300 000 painoksesta osan (3 000 blokkia) muutetuin kuva-aihein. Ainoa merkeillä näkyvä ero oli yhtä Duudson-hahmoa eli Jarppia kuvaamassa merkissä. Tässä merkissä Jarpilla on peukalo tallella (kts. kuva), joka muista 270 000 merkistä puuttuu. Muut eroavaisuudet olivat pienoisarkissa.

Veikkasimme, että merkistä tulee ajan mittaan varmasti harvinaisuus ja sen myötä myös hintava. Kauan ei hintanoteerauksia tarvinnut odottaa. Vuoden 2014 viimeisessä Filateliapalvelun huutokaupassa oli tarjolla postituore pienoisarkki, jonka hinta nousi peräti 790 euroon. Myös hieman tämän jälkeen oli Systeemin nettihuutokaupassa samanlainen kohde myynnissä, mutta olisiko ensi huuma jo hieman taittunut, koska sen hinta päätyi 338 euroon. Kova hinta sekin, mutta kukaan ei voi tietää montako merkkiä painetuista 3 000 tulee filatelistien käsiin. Postihan jakoi virheelliset pienoisarkit sattumanvaraisesti eri postitoimipaikkojen kesken.

Joten ei kun etsimään vielä myymättömien joukosta. Tuleehan siitä kiva tuntipalkka käytetylle työlle. ■

Koonnut: Seppo Laaksonen

Postihistoriaa

Seuramme historiaan liittyvällä kohteella on mukava aloittaa. Sen lähetti palstaamme aiemminkin avustanut lukijamme **Åke Berglund** Vaasasta. Kyseessä on SF:n oma painettu kuori, joka on 25 mk:n Puunhakkaaja-merkillä varustettuna 20.10.1953 lähetty Helsingistä johtaja S. Kinnuselle Lappeenrantaan. Vuonna 1894 syntynyt Sulo Kinnunen oli yksi seuramme varhaisimpia ja pitkäaikaisimpia jäseniä. Hän liittyi SF:ään vuonna 1921 numerolla 38 ja oli eräs vakinaisista jäsenistämme kuolemaansa asti vuonna 1966. Kinnunen toimi tupakka- ja paperikauppiaana Lappeenrannassa. Hän toimi SP-lehden kustantajana 1920-luvun lopun vaikeina vuosina. Aunus-merkit olivat hänen filateelinen pääkokoelmansa. Kauppiaana hän julkaisi Suomen laivamerkkien hinnaston, joka oli alansa ensimmäinen syvällisempi kartoitus tähän keräilyalueeseen.

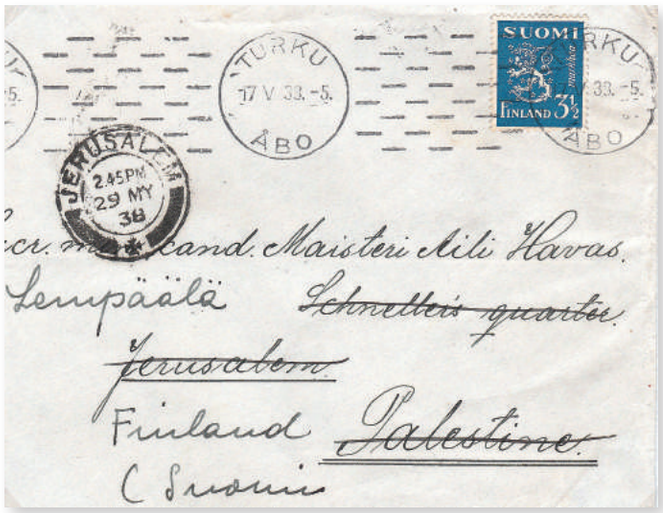

Ahkera ja avulias **Ulf Fomin** antoi käyttöömme kolme keskenään hyvin erilaista kohdetta kotimaamme postihistoriaa. Ensimmäinen niistä liittyy suomalaisen lähetystyön historiaan. Turusta 3,50 mk:n leijonamerkillä 17.5.1938 postitetun kuoren osoite on Maisteri Aili Havas / Schneller's Quartier / Jerusalem / Palestine". Vastaanottajaa ei kuitenkaan ole osoitteesta tavoitettu ja kuori on Jerusalemista 29.5.1938 palatuettu lähettäjälle Lempäälään, minne se on saapunut 8.6.1938. Kirjeen vastaanottaja teologian maisteri Aili Havas (1903 – 1988) oli Suomen Lähetysseuran pitkäaikainen työntekijä Palestiinassa ja Israelissa vuosina 1931 – 1969. Eläkkeelle jäätyään ja Suomeen palattuaan hänet vihittiin Helsingin Yliopiston ensimmäiseksi naispuoliseksi kunniatohtoriksi vuonna 1973.

Toisen Uffen kohteen ansiot ovat suosiotaan kasvattavan sosiaalisen filatelian puolella, sillä 50 pennin painotuotekirjettä Postijuhlan 1938 erikoisleimalla Helsingistä Porvooseen ei voi pitää kovin merkittävänä. Sen sijaan lähettäjä ja vastaanottaja sitä ovat – ainakin hevosten ystäville. Lähettäjä on suomeksi "Suomen Hevosenkenkäkonttori, Helsinki, Bulevardi 2 A" ja vastaanottaja "Porvoon Hevosenken-

kätehdas, Porvoo". Wikipedia-haku antaa vain niukalti lisävalaistusta, kertoen, että Konttorin toiminta päättyi vuonna 1958. Porvoon tehdas taasen perustettiin vuonna 1896 ja sen omisti Aug. Eklöf Ab. Se sijaitsi Porvoonjoen länsirannalla olevassa teollisuuskiinteistössä, missä nykyisin on kulttuurikeskus. Enempää tietoja, esimerkiksi hevosenkenkätuotannon päättymisvuosi, ei valitettavasti ilman arkistotutkimuksia selviä.

Kolmas Fomin-kohde liittyy Lapin sodan historiaan. Kyseessä on Saksan Feldpost-leimalla 20.9.1942 mitätöity kenttäpostikuori suomalaiselle Fraüleinille Vaasaan (saapunut 23.9.1942). Kuorelle on kirjoitettu osoitemaaksi Finnland eli se ei ole kulkenut Berliinin kautta eikä sillä näy Saksan tai Suomen sensuurin merkintöjä. Kuorella on kaksikin Wehrmachtin kenttäpostinumeroa; etusivulla 05.309, joka on Saksan Lapin joukkojen 169. Jalkaväkidivisioonan 230. Täydennyspataljoona. Kirjeen lähettäneen saksalaisen alikersantin kääntöpuolella käsin merkitsemä numero on 27.155 eli 392. Krenatöörirykmentti (joka oli alistettu 169. divisioonalle).

Mainittu divisioona osallistui kesällä 1941 Sallan valtaukseen yhdessä suomalaisten joukkojen kanssa ja pysyi Sallan rintamalla syksyyn 1944 asti.

Paitsi Suomessa oli saksalaisia viime sodan aikana myös Norjassa. Heihin liittyy viimeinen kohteemme. Se on Feldpost-kirje sodan lopulta eli 16.2.1945 kenttäpostinumerosta 41.187 Chemnitziin, itäiseen Saksaan. Kannapinin käsikirjan mukaan lähettäjän joukko-osasto on ollut Rannikkotykistörykmentti 977:n 63. Patteri. Patteri on sijainnut Atlantin vallin pohjoisessa päässä eli Norjan Bömlafjordissa, joka on pieni vuono Bergenin seuduilla. Tämä sinänsä ei ole kovin erikoista, mutta sosiaalisen filatelian lisän antaa lähettäjän kuoren vasempaan ylänurkkaan käsin kirjoittama hurskas toive: "Jumala / rangaiskoon Englantia / ja oikein kunnolla.". Saksalaisalikersantin toive ei toteutunut. Alle kolmessa kuukaudessa jo tuhotun maan armeija antautui ja sen eloon jääneet johtajat istutettiin Nürnbergin sotarikostuomioistuimen rangaistavien penkille. ■

Suomen Filatelistiseuran Lönkan kokoustilaa osoitteessa Lönnrotinkatu 32 B tarjotaan vuokralle kilpailukykyisin ehdoin. 180 m²:n huoneistomme on katutasossa, sijaitsee keskellä Helsinkiä, ja on kätevästi kulkuyhteyksien varrella. Parkkimahdollisuudet lähellä ovat hyvät. Tila soveltuu erinomaisesti kokouksien, tuote-esittelyjen, seminaarien ja juhlien pitopaikaksi. Pieni keittiö ja audiovisuaaliset välineet ovat käytettävissä ja kalustusratkaisut helposti muunneltavissa.

Pyydä edullinen tarjous:
Tapani Somersalo, puh. 050 564 3933
sähköposti: tapani.somersalo@kolumbus.fi
Suomen Filatelistiseuran Kustannus Oy

Reijo Tanner lähetti palstalle kolme mielenkiintoista postilähetystä, joissa on ensimmäisessä maailmansodassa Suomen kaupunkien mukaan nimettyjä Venäjän armeijan rykmenttien leimoja.

Ensimmäisessä kohteessa: 85's Viipurin jalkaväkirykmentti (*85-go pehotnago viborgskago polk*) Pietari 17 30.03.1916 -> HKI 31.03.16 + SS TK15. **Toisessa kohteessa:** Reservipataljoona K.x.x. Käkisalmen rykmentti, ensimmäinen komppania (*zapasnago batalion Keksholmskago polk, I pota*) Pietari 20.11.1915-> Jurev 21.11.1915. **Kolmannessa kohteessa:** 86's Lappeenrannan jalkaväkirykmentti (*86-go pehotnago Vilmansrandskago polk*) Tulo Kvellenstein Lifl 30.01.2015. Yksikkö Puolassa (kortin kustantaja Krakova). Reijo kysyy löytyykö muilta lisää!

PHILEAN LAATUHUUTOKAUPAT

AB Philea järjestää suuren ja tasokkaan näyttelyhuutokaupan ensi kevään LAPOEX 2015 postimerkkinäyttelyn yhteydessä Lahdessa 10.4. - 12.4.2015.

Tervetuloa mukaan muihinkin tulevaisuuden huutokauppoihimme sekä myyjänä että ostajana.

Tarjoamme jatkuvasti hienoja ja laadukkaita kohteita Sandinaviasta ja lukuisista muista maista. Useat kymmenet tuhannet keräilijät eri puolilla maailmaa saavat luettelomme, mikä takaa korkean kansainvälisen hintatason. Ota yhteys Suomen edustajaamme ja sovi tapaamisesta juuri avatussa toimistossamme
Helsingin Pasilassa, osoite AB Philea, (MeteoExpertin tilat), Opastinsilta 8 E, FI-00520 Helsinki. Olemme paikalla keskiviikkoisin klo 13 - 19 tai sopimuksen mukaan arviointia ja huutokauppakohteiden jättöä varten.

Pääkonttori
Svartensgatan 6
SE-116 20 Stockholm
Ruotsi
Puh +46 8 640 09 78

SVERIGES FRIMÄRKS FÖRBUND HANDLARE

http://www.philea.se
auction@philea.se
juho.paananen@elisanet.fi

SVERIGES FRIMÄRKS FÖRBUND HANDLARE

Edustaja Suomessa
Jussi Paananen
Kiesikuja 17
01200 VANTAA
Puh 40-5706195

AJANKOHTAINEN KATSAUS

Koonnut: Seppo Laaksonen

Filatelistit ovat tunnetusti taitavia ja nopeita havaitsemaan pienenpieniäkin yksityiskohtia ja iäkkäimmät meistä saattavat tarvita aivovoimistelua. Joten aloitamme kahdella kuva-arvoituksella.

GIBRALTARISSA JULKAISTIIN JO viime syyskuussa £ 2 nimellisarvoinen uutuusmerkki, aiheena pienen Englannin siirtomaan siviiliväestön evakuointi 2. maailmansodan jaoista 75 vuotta sitten. Merkillä on julkaisijan mukaan maailmanennätysmäärä sanoja. **Lukijakysymys 1:** kuinka monta? Vastaus selviää yksinkertaisesti laskemalla, mutta löytyy myös sivulta 31.

TOINEN TARKKASILMÄISILLE tarkoitettu uutuus julkaistiin Itävallassa tammikuun puolivälissä – laskuharjoituksesta siirrymme lukuharjoitukseen. Kyseessä ei ole labyrintti, vaan taiteellisen taidokkaasti muotoiltu teksti. **Lukijakysymys 2:** mitä alppimaan uutuudessa lukee? Vastaus tähänkin löytyy samasta yhteydestä kuin kysymykseen 1.

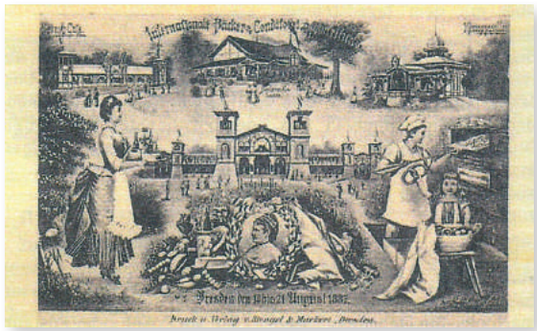

TODELLINEN UUSI LÖYTÖ on jokaisen oikean keräilijän unelma. Aivan oikea tällainen oli tarjolla leipzigiläisen Fortagne & Lipfertin tammikuun huutokaupassa 650 euron lähtöhintaan. Kyseessä on Dresdenissä 13.8. – 21.8.1887 järjestetyn ”Kansainvälisen konditoria- ja leipomonäyttelyn” aiemmin tuntematon erikoisleima varsin elegantilla asianmukaisella juhlakortilla. Leiman täytyy olla todella harvinainen, sillä sitä ei mainita Bochmannin Saksan erikoisleimaluettelossa ja sen löytyminen kesti peräti lähes 130 vuotta! Tällainen leima on jokaisen elintarvikkeisiin liittyvän kokoelman todellinen helmi.

MUTTA LEIVÄSSÄ VOI PYSYÄ HALVEMMALLAKIN katsomatta leivontakilpailuja televisiosta. Tämä onnistuu hankkimalla tuoreen itävaltalaisen erikoisleiman, jota käytettiin pienessä noin 15.000 asukkaan Telfsin kaupungissa paikallisen kansanjuhlan yhteydessä 30.1.2015. Leiman sana Schleicehrlaufen on tirolilaisia karnevaaliperinteitä tuntematta hieman hankala kääntää, sana ”hiivintäjuoksu” voisi osua lähelle. Joka tapauksessa leima esittää tukevaa viiksekästä leipuria hiippailemassa tyttöystävänsä (?) ikkunan alla tuoretta lämpimäisleipää kuljetellen.

KITARISTI JIMI HENDRIXIÄ esittävä erikoismerkki on jäänyt pois USA:n postin vuoden 2014 vuosilajitelmasta. Myyntikansiossa pitäisi olla 91 amerikkalaista julkaisua, mutta niitä löytyykin siitä vain 90. 13.3.2014 julkaistun ”Kevyen musiikin ikonit”-sarjan Hendrix-ikimerkki jouduttiin jättämään lajitelmasta pois asiasta Hendrixin perikunnan ja edunvalvojien kanssa syntyneen kiistelyn seurauksena. Itse merkki sellaisenaan on edelleen jenkkipostin filateliapalvelun myyntilistoilla.

AJANKOHTAINEN KATSAUS

POHJOIS- AMERIKKAAN aikanaan muuttaneet siirtolaiset antoivat usein uusille kotipaikkakunnilleen jonkun tunnetun kotimaansa kaupungin nimen. Niinpä Kanadan Ontariossakin oli aikanaan ”Berlin”- niminen pikkukaupunki. Kuvamme siistileimainen ehiökuori lisämerkein (toinen näistä on maailman ensimmäinen 1898 julkaistu joulumerkki) vuodelta 1902 siistillä Berlin / Ont.(ario) leimalla on lähetetty Amsterdamiin, Hollantiin. Kaupungin asukkaista oli aikanaan noin 25 % saksalaistaustaisia. Nykyiseltä Kanadan kartalta tätä Berliiniä ei kuitenkaan löydy. I maailmansodan aikana asukkaan päättivät luopua vihollismaan pääkaupungin nimestä. Siitä tuli Kitchener. Uusi nimi viittaa Englannin sotaministeri Herbert Kitcheneriin, joka kuoli sodassa brittiläisen panssaristeilijä HMS Hamspshiren upotuksessa. Tämä sotalaiva tuhoutui ajettuaan saksalaisen sukellusveneen U 75:n laskemaan miinaan. – Myöhemmin kaupungin nimeksi yritettiin palauttaa ”Berlin”, mutta päättäjien enemmistö ei tähän suostunut.

KANADAAN LIITTYY MYÖS seuraavan kohteemme tarina. Loppuvuonna 2014 julkaistiin II maailmansodan alkuun liittyvä erikoismerkkisarja. Yhden ”Priority” merkin aiheena on maan kuuluisin viime suursotaan liittyvä valokuva. Se on lokakuussa 1940 otettu Vancouver Daily-lehteä varten ja esittää marssivia sotilaita ja heidän joukostaan isänsä tunnistanutta pikkupoikaa. Merkin teksti on iskevästi Wait for me daddy eli ”Odota minua iskä”. – Kuvan vaaleahiuksinen pikkupoika on tunnistettu. Hän on nykyisin Brittiläisen Kolumbian Vancouver Islandilla eläkepäiviään viettävä Warren ”Whitey” Bernard. Työvuosinaan Bernard, jonka isä selvisi sodasta hengissä ja palasi perheensä luo, toimi liikemiehenä ja kunnallispoliitikkona.

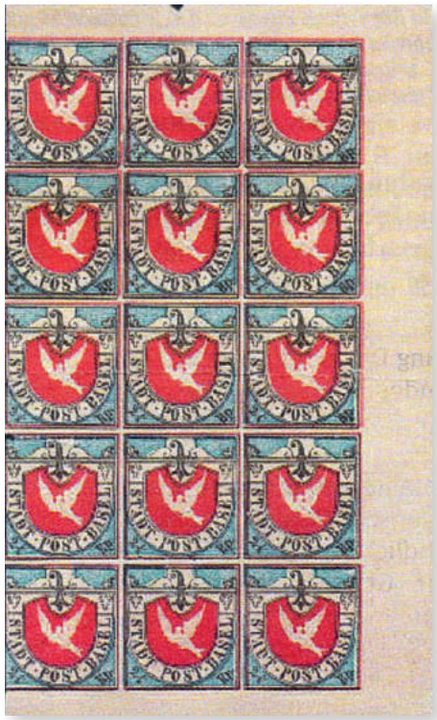

LEGENDAARINEN BASELIN 2 ½ rappenin kyyhkysmerkki ilmestyi 1.7.1845 ja se oli maailman ensimmäinen kaksivärinen merkki. Taksa oli tarkoitettu 1 luodin (n. 15 g) painoisen kirjeen kuljettamiseksi Baselin kantonin alueella. Postilähetyksillä tätä harvinaisuutta tunnetaan vain noin 300 kappaletta. Hienolaatuinen tällainen myytiin viime marraskuun Rapp-yhtiön huutokaupassa noin 100 000 euroamme vastaavalla Sveitsin frangimäärällä (kuvassamme).

Suomen Filatelistiseuran pikkujouluissa väistyvä puheenjohtaja Kaj Salo luovutti puheenjohtajan nuijan seuraajalleen Tuomas Juvoselle Einar von Fieandtin valvovan katseen alla.

Suomen Postimerkkilehti palkitsi ahkeria ja ansioituneita avustajiaan tammikuussa. Vasemmalta Harri Viitala, Seppo Laaksonen, Matti Pesonen ja Kaarlo Hirvikoski.

Samassa kuussa kilpaileva huutokauppayhtiö Corinphila myi toisen vastaavanlaisen kuoren noin 53 000 eurolla. – Sveitsin oma erikoisluettelo noteeraan kuoren arvoksi 'vain' noin 40 000 euroa.

Merkkiä painettiin kahtena painoksena 40 kappaleen arkeissa yhteensä hieman yli 40 000 kappaletta. Suurin säilynyt ryhmä on käyttämätön 15 kappaleen blokki oikeasta arkinreunasta (viereisellä sivulla) . Se on nykyisin Sveitsin postimuseossa Bernissä.

MAAILMAN SUURIMMAN HARVINAISUUDEN eli Brittiläisen Guyanan vuoden 1856 magnetanpunaisen merkin tuoreista vaiheista on lehdessämme kerrottu viime vuonna pariinkin otteeseen. Koska aito merkki ei saamiemme luotettavien tietojen mukaan pian ole tulossa myyntiin, voi korvaavan kappaleen hankkia ostamassa viime vuoden elokuussa julkaistun Guyanan blokin, jolla on merkin kuva ja tarina "maailman painoonsa nähden kalleimman kohteen" myynnistä. Nimellisarvo 800 Guyanan dollaria on noin € 3,30 eli ostajalta ei edellytetä miljonäärin statusta. ■

Vastaukset sivun 29 kysymyksiin:
kysymys 1: oikea vastaus = 2.183 sanaa.
kysymys 2: oikea vastaus =
"ÖSTE / RREI / CH 62 / CENT"
(eli Itävalta 62 senttiä)

Kaikenmaailman postilaatikoista XXXV

Teksti ja kuvat Kaarlo Hirvikoski

Itävalta

Palataan taas keltaisiin ja Itävaltaan. Mitä tulee maan historiaan, maantieteeseen, postihistoriaan jne, pyydän kääntymään Wikipedian puoleen.

Laatikko pankin oven vieressä on malli "Briefkasten 80", kuvattu Wienissä 23.7.1988 ja samanlainen toiselta kantilta Innsbruckissa 27.8.1991. Koristeellinen laatikko "System Mainz-Weber" myös Innsbruckissa 27.8.1991. Vähän matalampi Post.at-merkitty löytyi Wienistä 28.4.2011. Tässä taas täksi kerraksi, palataan juttuun.

Kuvioleima nro 153 (Joensuu)

Teksti Reinhard Weber

Kuvioleima nro 153 muodostuu 3 x 4 kentästä, jotka muodostavat ympyrän. Leima muistuttaa leimaa nr. 150, mutta kenttien välit ovat pienemmät ja kentät ovat laajemmat. Keskirivin neliöt ovat kapeammat kuin ulkorivin kentät. Ulompien rivien kentät ovat samanlaiset.

Leiman koko on 21 x 22 mm ja leimasinväri on musta. Leima löytyy vuoden 1885 ja 1889 merkeiltä. Itse en ole vuoden 1885 merkkiä löytänyt.

Itselläni on tiedot 94 kohteesta, joista kaksi on postilähetyksillä. Molemmat kirjeet on leimattu 4.2.1891, toinen 20 pennin merkillä Helsinkiin ja toinen 20 ja 25 pennin merkeillä Vaasaan.

A. Laitinen antaa kuvioleimalle luokituksen R2 = yleinen (101-200 kohdetta tunnetaan). Postilähetyksellä leima on hyvin harvinainen.

Artikkelin tiedot ja kuvat ovat seuraavista kokoelmista tai huutokaupoista: G Cedercreutzilta, Keräilyuutisilta, Olavi Koposelta, T Niittylältä, Suomen Filateliapalvelulta, K Wolfilta ja omasta kokoelmastani.

Uskon, että leimasta 153 löytyy vielä aiemmin tuntemattomia kohteita. Toivon lehtemme lukijoitten lähettävän tutkimusteni tueksi tietoja kohteistaan ja havainnoistaan, mieluiten skannaamalla kohteet väreissä. Kiitos etukäteen. ■

Tunnetut kohteet:

1889	
5p	6 kpl
5p pari + 20p	1 kpl
10p	11 kpl
10p pari	2 kpl
20p	45 kpl
20p pari	2 kpl
20p kirjeellä	1 kpl
25p	17 kpl
25p pari	1 kpl
25p + 20p	1 kpl
25p + 20p kirjeellä	1 kpl
1mk	4 kpl
1mk pari	1 kpl
1mk+25p+20p leikkeellä	1 kpl

Reinhard Weber
Avokatu 1 C 1
04400 Järvenpää
puh. 0400 126 850
reinhard.weber@kolumbus.fi

Suomen Postimerkkilehden online-huutokauppa 25 osoitteessa: www.postimerkkilehti.fi

Kirjallisten ja puhelintarjousten on oltava perillä to 9.4.2015 klo 12.00
Huutokauppa päättyy verkossa to. 9.4.2015 klo 21.00

Huutokaupan kohteiden kuvat ja selostukset vain netissä!
Tässä muutamia huutokaupan tasokkaista kohteista.

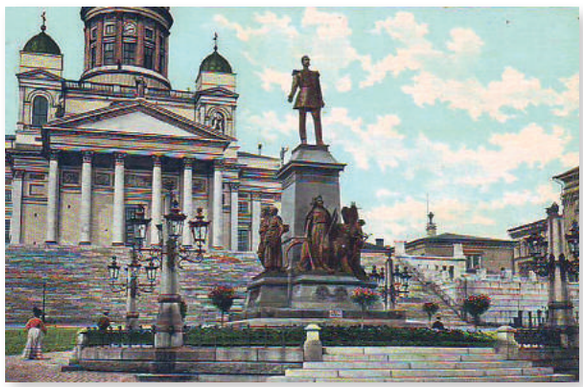

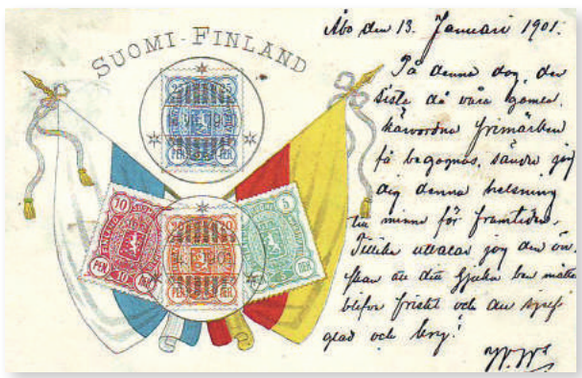

Suomen Filatelistiseura ry
c/o Tapani Somersalo
Lauttasaarentie 39 A 18,
00200 Helsinki
puh. 050 564 3933
tapani.somersalo@kolumbus.fi

Mikäli haluat huutokauppaluettelon kirjallisena,
ota yhteys Tapani Somersaloon – Postitamme sen ilmaiseksi!

Kohteiden näytöt Suomen Filatelistiseurassa, Lönnrotinkatu 32 B, Helsinki ma 23.3.2015 klo 16.30–17.30 sekä ma 30.3.2015 klo 16.30–17.30

RIVI-ILMOITUKSIA

Tälle palstalle tulevat ilmoitukset ovat seuran jäsenille ilmaisia. Ilmoitukset osoitteella: seppo.evinsalo@gmail.com

LUOTETTAVA SVEITSILÄINEN keräilijä etsii uutta vaihtokaveria. Kirjoittaa saksaksi, ymmärtää jonkin verran englantia. Häntä kiinnostavat uudet ja vanhat suomalaiset kaunisleimaiset merkit puuteluettelon mukaan. Vaihdossa Sveitsiä puuteluettelon mukaan. *Erwin Reich, 6, rue Thomas Masaryk, CH-1202 Genéve, Suisse.*

EXCHANGE: seeking stamps and FDC, Finland mint never hinged and cancelled. I offer BRD, Berlin, DDR, Switzerland, Austria, Israel and Scandinavia mint never higed and cancelled. *Jürgen Warnecke, Am Torfstich 1, DE-29646 Bispingen, Saksa. E-mail: gjwarnecke@t-online.de*

MYYN suuren osan suomalaisista merkeistäni ** ja ro. Norma -80 % alennuksella alkaen 1931 postim. 75 v. Uudemmista kuitenkin vähintään nimellisarvo. Rajoitettu erä, nopeimmat saavat parhaat. *Leif Eskelin, Nordenskjöldinkatu 4 a 11, 00250 Helsinki, puh 0400-958798, e-mail: leif.eskelin@outlook.com*

VAIHTOA halutaan. Etsin Suomen juhlamerkkejä pyöröleimaisina edelleenvaihtotarkoituksiin, suurempiakin määriä. pääosin uudempia. Vaihdossa Suomea, myös Sveitsiä, BRD:tä, Michelin mukaan. Myös osto/myynti. *Jarmo Mäkinen. Lentäjäntie 7 B / 03100 Nummela. jarmomk@gmail.com.*

VAIHTOA. Etsin postituoreena Suomea/Ahvenanmaata/Islantia. Vaihdossa Puolaa, Michelin mukaan. Kielet Saksa, Englanti, Venäjä. *Edmund Pokulski Skr. Poczt. 1380, 10-959 Olsztyn Poland*

OSTAN loistoleimaista Suomea. Pyydä sähköpostitse puuteluetteloni. *Ilmari Valkama: immu.valkama@gmail.com*

FILATEELISEEN KIRJALLISUUTEEN liittyvä ilmainen linkkisivu. Sivulla saat halutessasi linkin linkkiä vastaan, kun sivu liittyy filateeliseen kirjallisuuteen. Pelkästään kirjan nimen ja tiedot sekä sähköpostiosoitteen saat myös sivulle niin halutessasi. Ilmoitus sähköpostitse*: kirjallisuus@saunalahti.fi http://www.saunalahti.fi/leomattp/Filateelinen%20kirjallisuus.com*

MYYN pois ylimääräiset Suomen, Saksan ja Venäjän postilähetykseni. Paljon m/30 ulkomaanpostia. OSTAN tilalle ulkomaanpostia Suomesta, Saksasta ja Venäjältä. Lisäksi eri maiden sensuurikohteet kiinnostavat. *Martin Holmstén, Riihitie 12 A 19, 00330 Helsinki, puh. 040 – 5953595, e-mail: martin.holmsten@gmail.com*

OSTAN ESPOON esi- ja postihistoriaa: ruttokirje, meander-kirje, sulkakirje yms ajanjaksolta 1638 – 1885. Samoin etsin kaksirenkaisia- ja venäläisleimoja ajalta 1885 – 1918, sekä postipysäkkileimoja: Mattby, Martinmäki/Mårtensbacka, Dispur/Dispuri ja Soukka/Sökö ja seuraavia numeroleimoja: 803, 1087, 1801, 2060 ja 2344. Paikkakunta Matinkylä kiinnostaa myös. Tarjoukset: *Janne Nikkanen*, Lönkalla SF:n tapahtumissa, *puh. 041-5276430 tai e-mail: nikkaneja@luukku.com*

ENGLANTILAINEN KAUPPIAS, joka käy usein Helsingissä, haluaa ostaa parempia postilähetyksiä eri maista ennen vuotta 1945. Erityisesti Skandinaviaan ja Baltiaan tulleet klassiset kuoret, esifilatelia, laajemmat kokoelmat ja hyvät postikortit kiinnostavat. *Daniel Mirecki, The Cover Story Ltd 7 A Redcliffe Place, London SW10 9DB, Englanti, puh. +44 207 795 0133 / daniel_mirecki@talk21.com*

HOIDAN LAKIASIANNE yli 30 vuoden kokemuksella. Kauppakirjat, kiinteistökaupat, valitukset, veroasiat, testamentit ja muut perintöasiat, ositukset yms. *Lakimies Martin Holmsten, PL 21, 00331 Helsinki, puh 040 - 5953595, e-mail: martin.holmsten@gmail.com*

RUOTSIN SUURIMMAN huutokauppayhtiön AB Philean laatuhuutokauppa pidetään Tukholmassa ke 21.1.2015. Huutokauppaluettelon löydät Philean kotisivuilta: www.philea.se. Mikäli haluat painetun luettelon kotiisi, ota yhteys: *Jussi Paananen, Kiesikuja 17, 01200 Vantaa, puh 040-5706195, e-mail: juho.paananen@elisanet.fi* tai käy uudessa konttorissamme Pasilassa (katso ilmoitustamme).

OSTAN Postin kiertokirjeitä sidottuina tai nidottuina vuosilta 1945-1965. *Tuomas Juvonen, e-mail: jutufil@gmail.com puh iltaisin klo 17-21: 050-5682214.* Tavattavissa myös usein Lönkalla maanantaisin.

EESTI 1918-2014, **/0. FDC:t, maksikortit, erikoisleimat, ehiöt, paikallispostia, vuosilajitelmat, painovirheet, lahjapakkaukset. Uutuuspalvelu. Eesti hinnastoni hintaan € 1,40 merkkeinä. *Bengt Falck, PB 56, 10601 Ekenäs, puh 0400-872224.*

OSTAN Viipuri 3 ja Viipuri 6 – 9 leimat postilähetyksillä. Viipuri 8 / Havi myös leikkeenä. Myös muut mielenkiintoiset Viipuri-kohteet kiinnostavat. *Anssi Mikkola, Kauniaistentie 11 B 17, 02700 Kauniainen, puh 050-5931623, e-mail: anssi.mikkola@kolumbus.fi*

KERÄILIJÄT JA KAUPPIAAT! Olen viime 40 vuoden aikana ostanut yli 200 suurta jäännöserää ja tuhansia kokoelmia. Vanhemmat ja paremmat suuretkin erät kiinnostavat jatkuvasti. Halutessasi maksan välittömästi käteisellä. *Stephen Osborne (PTS), Carpe Diem, Nutbourne Rd, Nutbourne, West Sussex, RH20 2HA, Englanti. Puh +44 1798- 817579, fax +44 1798-817252, e-mail: osborneandosborne@live.co.uk*

OSTAN M-1885 20 pennisellä kesäkuun ja lokakuun 1890 leimaukset. Samoin M-1895 20 pennisellä helmikuun ja maaliskuun 1901 leimaukset.
Tapani Somersalo, e-mail: tapani.somersalo@kolumbus.fi, puh 050 564 3933

OSTETAAN/VAIHDETAAN Jean Sibeliukseen liittyvää filateelista ja muutakin pienimuotoista keräilymateriaalia (postikortit, valokuvat, mitalit, rahat, nimikirjoitukset jne). *Klaus Juvas, Kalakouluntie 55, 21610 Kirjala, puh 040 516 0316, e-mail: klaus.juvas@consolis.com*

ILMAINEN 13-sivuinen EESTI-hinnasto 1918-2015 **/o, FDC:t, maksikortit, erikoisleimat, ehiöt, paikallisposti, vuosilajitelmat ym. TARJOUS: Joulumerkit 1992 (LaPe 195-6y) ** + FDC= 50 €. *B. Falck, PB 56, 10601 Ekenäs. puh 0400 872 224.*

FILATEELIN KALENTERI

Tiedot tulevista tapahtumista mieluiten 2-3 kuukautta etukäteen lehden toimitukselle osoitteella: seppo.evinsalo@gmail.com

KANSAINVÄLISET NÄYTTELYT

LONDON 2015 EUROPHILEX (FEPA). 13.5. – 16.5.2015. Business Design Centre, Islington, Lontoo. Kaikki kilpailuluokat, suunniteltu laajuus 1 200 kehystä.
Lisätiedot: www.london2015.net
Komissaari: Jari Majander.
Ilmoittautumisaika päätynyt.

SINGAPORE 2015 (FIP). 13.8. – 17.8.2015. Singapore.
Lisätietoja: www.singapore2015.com
Ilmoittautumisaika päättynyt.
Komissaari: Jukka Mäkinen.

NEW YORK 2016 (FIP). 28.5. – 4.6.2016. New York, USA.
Lisätietoja: www.ny2016.org

FINLANDIA 2017 (FEPA) 24.5.–28.5.2017. Tampere-talo, Tampere.
Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlatapahtumiin liittyvä kansainvälinen postimerkkinäyttely.

POHJOISMAISET NÄYTTELYT

NORDIA 2015. 30.10. – 1.11.2015.
Täby Park Hotel, Täby (lähellä Tukholmaa), Ruotsi.
Kaikki näyttelyluokat, laajuus noin 820 kehystä. Järjestäjä: Norrorts Frimärksförening. Ilmoittautumisaika päättyy 20.3.2015 (mutta vielä Lapoex 2015 näyttelyssä saadut mitalit ja pisteet oikeuttavat ilmoittautumaan).
Lisätiedot:
www.norrphil.se tai www.nordia2015.se
Suomen komissaari: Jukka Sarkki,
kotisivu: www.nordia2015.fi

KANSALLISET JA ALUENÄYTTELYT

LAPOEX 2015. 10.4. – 12.4.2015, oppimiskeskus Fellmannia, Lahti. Säännöt ja ilmoittautumislomake sivuilla:
www.lahdenpostimerkkikerho.fi
Lisätiedot: Pekka Taitto, puh 0400-710 145
e-mail: pekka.taitto@luukku.com
tai Jouni Hynynen, puh 050-402 6920,
e-mail: jouni.hynynen@hotmail.com

MUUT NÄYTTELYT JA TAPAHTUMAT

KANSAINVÄLINEN HELLMANHUUTOKAUPPA. 20.-21.3.2015 Hotel Crown Plaza, Mannerheimintie 50, Helsinki.

APOLLON KERÄILYTAPAHTUMA 22.3 klo 10.00-15.00. Lönnrotinkatu 32 B katutaso. Tiedustelut ja pöytävaraukset: Reijo Kiljunen, puh. 050 596 8777 tai e-mail: reijo.kiljunen@gmail.com

KOKOELMAN RAKENNUSPAJA lauantaina 28.3.2015 klo 11:00-16:00 Suomen Filatelistiseuran kerhohuoneistossa osoitteessa Lönnrotinkatu 32 B, Helsinki. Ilmoittautumiskuponki ja tarkemmat tiedot sivulla 21.

KERÄILYMESSUT LOVIISASSA sunnuntaina 29.3.2015 klo 10-14 osoitteessa Brandensteininkatu 27 (högstadium). Tarjolla postimerkkejä, kortteja, etikettejä, lasia, posliinia ym. Kahvio, ilmainen sisäänpääsy. Tiedustelut ja pöytävaraukset: kenu.holmberg@sulo.fi <mailto:kenu.holmberg@sulo.fi> tai 0500-884 489.

POSTIMUSEON KIRJASTON VAIHTOPÄIVÄT. Ke 1.4., 6.5. ja 2.6. klo 15 – 18. Lapintie 1, Tampere. Keräilijöille suunnattu kerran kuukaudessa toistuva tapahtuma, jossa voi vaihtaa monipuolisesti filateliaa ja mitä erilaisimpia muita keräilykohteita.
Vapaa pääsy. Lisätiedot:
Soile Siltala, puh 0400-976 880,
e-mail: soile.siltala@postimuseo.fi

SUOMEN LÄHETYSSEURAN raha- ja postimerkkihuutokaupat La 11. huhtikuuta 2015, alkaen klo 11.00. Tähtitorninkatu 18, Helsinki. Kohteisiin voi tutustua tuntia ennen huutokaupan alkua. Kohdelistan voi tilata sähköpostitse. kimmo.kanerva@kolumbus.fi

KOUVOLAN KERÄILYPÄIVÄT su 19.4. (samalla huutokauppakohteiden näyttö) klo 10 – 14. Tuulensuoja, Hallituskatu 9, Kouvola. Filateliaa, kortteja ja muita keräilykohteita. Vapaa pääsy. Tiedustelut ja pöytävaraukset: Eero Ravi, puh 0400-154999,
e-mail: eero.ravi@gmail.com

SUOMEN FILATELISTISEURAN VAIHTOPÄIVÄT su 3.5. klo 10.00-15.00. Lönnrotinkatu 32 B katutaso. Ei pöytämaksua. Tiedustelut ja pöytävaraukset: Pertti Hurmerinta, puh. 050 589 8010 tai e-mail: postia.pepelle@gmail.com

Posti julkaisi tämän vuoden pääsiäismerkin 2.3. Kevätviserryksen kuvituksesta ja graafisesta suunnittelusta vastaa **Salli Parikka Wahlberg**, joka on tuttu satu-, oppi- ja lastenkirjojen kuvituksistaan.

ALAND AUCTIONS
HUUTOKAUPAT

– value for money

Tervetuloa Aland Auctionsiin

Posten Ålandin omaan nettihuutokauppaan, jossa on tarjolla vanhempia filateelisia kohteita kuten postimerkkejä, kuoria, kortteja ym.

Nyt jälleen tarjolla jännittäviä kohteita kaikkialta maailmaa.

Aland Auctions nro 5:
8.–28. huhtikuuta 2015

Myyntiinjättö meneillään.

ALAND AUCTIONS

POSTEN ÅLAND

www.alandauctions.ax

Esimerkkejä huutokauppaan jätetyistä kohteista:

ALAND AUCTIONS/POSTEN ÅLAND AB, PB 1100,
AX-22111, MARIEHAMN • Puh. 040 708 7007
S-posti: ALANDAUCTIONS@POSTEN.AX